

Viisastu visioista, usko unelmiin.

Toimittaja Eeva Hellström | **Kustantaja** Suomen Metsäyhdistys ry., Salomonkatu 17 A, 00100 Helsinki, Puh. 09 - 685 0880

Taitto Kuvaste Oy, Joensuu | **Kuvat** Erkki Oksanen, Saku Ruusila | **Paino** Painotalo Seiska Oy, Iisalmi 2006

ISBN 952-5361-17-9

Viisastu visioista, usko unelmiin.

Päättäjien Metsäakatemia 10 vuotta

Toimittaja: Eeva Hellström

- 2 **Raimo Sailas**
Metsäakatemia yhteiskunnallisena
investointina
- 3 **Heikki Juslin**
Metsäakatemia Metsäyhdistyksen
toiminnassa
- 4 **Aarne Reunala**
Liisa Mäkijärvi
Metsäakatemia metsän
puolestapuhujana

AKATEMIKOIDEN AATTEITA: "MINULLA ON UNELMA"

- 6 **Jukka Kilpeläinen**
Tulevaisuuden toimialalla
- 8 **Eija-Riitta Korhola**
Takinkäänöllä tulevaisuuden
tuottoihin
- 10 **Pekka Ylä-Anttila**
Ei enää puun ja kuoren välissä
- 11 **Pekka Kauppi**
Avaraa osaamista ja
ekosysteempalveluja
- 12 **Anne Brunila**
Uusiutuva Euroopan metsäteollisuus

- 13 **Antti Mykkänen**
Mennyt ja tuleva metsäketju
- 16 **Arttu Laasonen**
Mikään puu ei kasva taivaaseen
- 17 **Hannu Raitio**
Yhteistyöllä biotalouteen
- 20 **Esa Härmälä**
Perhemetsätalouden selkäranka
säilyy
- 22 **Liisa Saarenmaa**
Puutalossa asuu ekologinen perhe
- 24 **Hannu Leinonen**
Metsän unelmia a'la Carte
- 25 **Sirkka Hautojärvi**
Menestystä metsädiplomatialla
- 28 **Markku Kosonen**
Metsän poika tahdon olla...
- 29 **Pirkko Lahti**
Metsä sielunmaisemana ei muutu

METSÄAKATEMIA MUISTOISSA JA UNELMISSA

- 32 **Lauri Hetemäki**
Eeva Hellström
Muuttuiko metsäala ja mihin se on
menossa?
- 35 **Eeva Hellström**
Juhani Karvonen
Metsäakatemia eilisestä huomiseen
- 39 **Markku Kanninen**
Metsädialogin tarve ja
mahdollisuudet maailmalla

LIITTEET: TOIMINTA JA TOIMIJAT

- 42 Tilaisuudet 1996–2006
- 43 Järjestäjät ja taustatahot 1996–2006
- 44 Juhlajulkaisun tukijat

Metsäakatemia yhteiskunnallisena investointina

Päättäjien Metsäakatemian työtä vuonna 1996 aloitettaessa Suomi oli juuri jättänyt taakseen raskaan laman. Keväällä vuonna 1995 paikkansa jättänyt Esko Ahon hallitus oli devalvoinut markan ja toteuttanut mittavan julkisten menojen säästöohjelman. Sitä seurannut Paavo Lipposen hallitus oli lähtenyt tavoittelemaan työttömyyden puolittamista ja sopinut mm. 20 miljardin markan suuruudesta valtion menojen säästöohjelmasta.

Suomi oli liittynyt vuonna 1995 EU:n jäseneksi, ja uusi hallitus oli liputtanut eurooppalaisen yhteisvaluuttahankkeen puolesta. Suomen markka kytkettiinkin vuonna 1997 ermiin ja Suomi siirtyi vuonna 1999 ensimmäisten maiden joukossa yhteisvaluutta euroon.

Neuvostoliitto oli hajonnut muutamaa vuotta aiemmin. Venäjä eli sekasortoista yksityistämisvaihetta. Suomen ja Venäjän kauppa oli alkanut kasvaa kutistuttuaan sitä ennen varsin pieneksi.

Keskeisiä metsäpoliittisia keskustelunaiheita vuosikymmen sitten olivat kansallisen metsäohjelman laatiminen ja erilaiset metsänsuojelukysymykset.

Nyt Suomen talous on olennaisesti paremmalla tolalla. Talouden kasvu on ollut eurooppalaisittain nopeaa, ja työttömyyskin on vihdoin puolittunut huippuluvuistaan. Reaalipalkat ja ostovoima ovat nousseet nopeasti. Talouspoliittista keskustelua hallitsevat globali-

saatio, väestön ikärakenteen muutos ja tuloeroihin liittyvät kysymykset.

Suomen metsäsektorin kehitys on ollut etenkin 2000-luvulla vaisua. Monien paperiteollisuuden tuotteiden kysyntä on hiipunut ja niiden hinnat ovat laskeneet. Kysyntä on ollut heikkoa Euroopassa ja vahvaa monissa Aasian maissa. Samaa aikaan mm. energia- ja työvoimakustannukset ovat nousseet. Suurten metsäyritysten kannattavuus on jäänyt vaatimattomaksi. Tuotanto on siirtynyt lähelle kulutusta.

Metsäalan sopeutumispaineet ovat kasvaneet ja johtaneet työmarkkinahäiriöihin. Vastanyt on alettu ymmärtää, ettei metsäteollisuuden kannattavuusongelmia voida enää ratkoa devalvoimalla eli työntämällä ongelmat muiden niskaan. Ympäristö- ja energiakysymysten merkitys on kasvamassa. Ihmisen aiheuttamasta ilmaston lämpenemisestä tulee koko ajan lisää näyttöä. Öljyn hinta vaikuttaa nousseen pysyvästi ennennäkemättömän korkeaksi.

Suomi elää edelleen metsästä ja metsässä, vaikka metsäsektorin osuus kansantaloudesta on pienentynyt ja maa muutenkin urbanisoitunut. Metsä on suomalaisille paljon muutakin kuin taloutta. Se on osa suomalaista identiteettiä ja selviytymisen historiaa. Metsänriistasta saatu liha ja turkikset olivat muinaissuomalaisille tärkeitä. Tervan poltto oli aikanaan merkittävä vientielinkeino. Sahojen synty on olennainen osa Suomen taloushistoriaa. Paperiteollisuuden synty ja kasvu loivat meille koko-

Raimo Sailas

valtiosihteeri
kansliapäällikkönä
valtiovarainministeriö;
neuvottelukunnan
puheenjohtaja
Päättäjien Metsäakatemia

naisen klusterin ja synnyttivät mm. menestyvän paperikoneteollisuuden. Metsäntutkimuksessa Suomi on ollut maailman johtava maa.

Päättäjien Metsäakatemian keskeisenä tavoitteena on ollut ruokkia eri aloilla toimivia vaikuttajia korkeatasoisella ja ajankohtaisella tiedolla metsäasioista. Valmisteilla olevan pro gradu -työn tekijän Ulla Kyttälän mukaan tässä tavoitteessa on Metsäakatemia kurssin käyneiden mukaan onnistuttu erinomaisesti. Kurssilaiset pitävät tiedollista antia lähes poikkeuksetta ajankohtaisena, yhteiskunnallisesti merkittävänä, luotettavana ja hyvää perustietoa tarjoavana. Myös monia muita mainesanoja kurssille annetaan.

Kurssien suorittamisen myötä osallistujien mielikuva metsäsektorin yhteiskunnallisesta tärkeydestä vahvistui. Tiedon ja verkostojen luomisen lisäksi Metsäakatemialla koettiin olevan tärkeä asema keskustelun herättäjänä metsäsektorin ja muun yhteiskunnan rajapinnassa. Näin kurssit ovat synnyttäneet juuri sitä sosiaalista pääomaa, jota kurssin järjestäjät ovat tavoitelleet.

Päättäjien Metsäakatemia ei ole itsetarkoitettu. Monet metsätalouden ja -teollisuuden kannattavuuteen liittyvät haasteet sekä ympäristö- ja energiakysymykset ja kurssilaisilta saatu erinomainen palaute puhuvat sen puolesta, että Metsäakatemia työtä jatketaan. Metsä pysyy kansallisena aarteenamme, jonka hyvä hoito on yhteinen asiamme.

Metsäakatemia Metsäyhdistyksen toiminnassa

Monella mittarilla mitattuna Suomi kuuluu metsävaltioiden maailman eliittiin, sen ajan terävimpään kärkeen. Tämä asema ei ole syntynyt itsestään tai automaattisesti vaikkapa runsaiden havumetsävarojen seurauksena. Metsemme hyvinvoinnin eteen on tehty systemaattista työtä jo 1800-luvun puolivälistä lähtien.

Päättäjien Metsäakatemia taustaltaan, Suomen Metsäyhdistys, on ollut mukana useissa, jos ei useimmissa, tärkeissä suomalaisen metsäsektorin kehitykseen ja suuntaan vaikuttaneissa ratkaisuissa. 1800-luvulla ja pitkään 1900-luvulla metsänhoidon ja metsäsektorin sisäisen toimintakyvyn kehittäminen edellyttivät alan yhteisiä ponnistuksia myös Metsäyhdistyksessä. Nyky-yhteiskunnassa ulkoisten toimintaedellytysten turvaaminen on noussut entistä keskeisemmäksi yhteiseksi huoleksi.

Suomen Metsäyhdistyksen toiminnan alkuaikoina katsottiin nimenomaan metsään päin ja haettiin ratkaisuja metsien tilan parantamiseen kaskiviljelyksen ja metsien ei-kestävän käytön jälkeisessä Suomessa. Pian ponnisteltiin sen eteen, että suomalainen metsäntutkimus tuottaisi tietoa suomalaisten metsien hyväksi. Suomen Metsäyhdistyksessä esitetyistä ideoista on saanut alkunsa myös metsällinen infrastruktuurimme, kansainvälisestikin ainutlaatuinen metsätalouden edistämisorganisaatio.

Viisikymmentä vuotta Suomen Metsäyhdistyksen perustamisen jälkeen suuri osa pe-

rustamisvaiheen tärkeistä tavoitteista oli toteutunut. Tiedollinen ja lainsäädännöllinen pohja metsätaloudelle oli olemassa sekä valtakunnallinen edistämisorganisaatio toiminnassa. Vahvaa metsätaloutta tarvittiin, kun Suomi uuvuttavien sotavuosien jälkeen joutui maksamaan raskaita sotakorvauksia.

Sotien jälkeen teollistuva ja kaupungistuva kansakunta rakensi vaurauttaan ja nojasi entistä enemmän metsiinsä nimenomaan teollisuuden raaka-ainelähteenä. 1960-luku oli laajojen ohjelmien aikaa. Silloin kuivattiin soita, kehitettiin metsien lannoitusta ja keinollista metsien uudistamista sekä rakennettiin metsäautoteitä. Mainitut ohjelmat tähtäsivät nimenomaan valtakunnan taloudellisen vaurastumisen tukemiseen.

Päättäjien Metsäakatemiaa synnytettiin 1990-luvulla, jolloin metsäsektorin oli pakko avautua lopullisesti sekä muuhun yhteiskuntaan että kansainvälisesti. Metsätalouden yhteiskunnallinen asema ei ollut enää niin itsestään selvä kuin aikaisemmin ja ympäristötietoisuuden kasvu asetti kyseenalaiseksi jopa perinteisen metsätalouden hyötylähtöisen toiminnan oikeutuksen. Ulkoisten toimintaedellytysten turvaaminen nousi yhteiseksi huoleksi. Entistä selvemmin tajuttiin, että metsäsektorin ulkoinen kuva ja moninaiset yhteiskuntasuhteet rajaavat sen toimintamahdollisuuksia. Primäärisimmillään oli kyse oikeudesta metsien hyötykäyttöön – ”Social License to Operate”.

Heikki Juslin

professori

Helsingin yliopisto;

puheenjohtaja

Suomen Metsäyhdistys ry.

Metsäsektorin yhteiskuntasuhteet ovat olleet SMY:n keskeistä toimintakenttää viimeisen vuosikymmenen ajan ja Päättäjien Metsäakatemia tuon toiminnan keskeisin väline.

Nykyisessä julkisuusyhteiskunnassa toimialan menestys on pitkälle riippuvaista siitä, kuinka suuren ja kuinka positiivisen viipaleen se saa yhteisestä huomiokakusta. Jos onnistutaan saamaan kunnan viipale, toimialan hyvä imago on mahdollista hyödyntää monin tavoin. Tämä tarkoittaa esim. suotuisia yhteiskunnallisia päätöksiä, nuorten kiinnostusta alan opintoja kohtaan, osaavan työvoiman kiinnostusta alan työpaikkoja kohtaan ja kuluttajien myönteisiä ostopäätöksiä.

Tehdyissä selvityksissä on havaittu, että ”metsäakateemikot” luottavat metsäalaan ja sen tulevaisuuteen enemmän kuin alan toimijat itse. Tällaisia yhteiskunnallisia vaikuttajia tarvitaan.

Päättäjien Metsäakatemia käynteistä on jo nyt muodostunut yli viidensadan yhteiskunnallisen vaikuttajan verkosto. Myös tämän verkoston kanssa on mahdollista edelleen kehittää suomalaista metsäsektoria. Jatkuva yhteiskunnallista keskustelua tarvitaan esim. siitä, millaista metsäsektoria suomalainen yhteiskunta tarvitsee. Pohjimisen arvoista on myös millaisen imagon haluamme metsäsektorille syntyvän ja kuinka säilytämme suomalaisen metsäsektorin elinvoimaisena ja kilpailukykyisenä tulevaisuudessakin.

Metsäakatemia metsän puolestapuhujana

Maanpuolustuskurssit olivat yhtenä Päättäjien Metsäakatemian esikuvana. Vuodesta 1961 lähti- en on järjestetty 177 valtakunnallista maanpuo- lustuskurssia ja niihin on osallistunut noin 7000 yhteiskunnan päättäjää. 1990-luvun puolivälis- sä Juhani Karvosella ja minulla oli tapaaminen maanpuolustuskurssien silloisen johtajan, eversi- ti Kari Rimpin kanssa, kun näimme valtioneu- vos Johannes Virolaisen kävelevän keväisen Esp- lanadin puiston poikki. Jostain oudosta syystä se vahvisti tunnelmaa siitä, että olimme mukana kehittämässä jotain merkittävää.

Päättäjien Metsäakatemiasta onkin tul- lut tärkeä instituutio. Lähes 600 metsäakatee- mikkoo on saanut tietoa ja kokonaisnäkemy- tä metsäsektorin monipuolisesta vaikutuksesta

”10 vuotta ja 20 kurssia ja satoja eri alojen vai- kuttajia. Olen tästä kyllä tosi ylpeä. Akatemian käytyään heissä jokaisessa asuu pieni metsäsuo- malainen” toteaa Päättäjien Metsäakatemian johtaja Eeva Hellström Suomen Metsäsäätiön rahoituskohteita esittelevällä dvd:llä. Voisiko asian paremmin ilmaista.

Vuosituhaten vaihteen murroksessa on ollut tärkeää, että metsäsektori on pystynyt yhteisellä äänellä tehokkaasti ja uskottavas- ti avaamaan kurssin käyneille päättäjille ja vaikuttajille metsätalouden ja -teollisuuden nykyistä tilaa sekä tutkailemaan edessä ole- via muutoksia.

yhteiskuntaan ja palaute on ollut poikkeukset- ta myönteistä. Kurseille on ollut halukkaita enemmän kuin on voitu ottaa, ja osanottajat ovat kokeneet olevansa mukana vaikuttamassa Suomelle tärkeän metsäsektorin kehittämiseen. Olennaista on ollut, että pääministerit ja minis- terit ovat olleet avaamassa kursseja.

Kaikki kurssit ovat keskustelleet metsäsek- torin murroksesta ja tulevaisuuden mahdolli- suuksista. Korkeatasoiset keskustelut ja myös tämän julkaisun kirjoitukset sisältävät tärkeitä näkökulmia huomioon otettavaksi Kansallisen metsäohjelman tarkistuksessa. Olen myös var- ma, että metsäakateemikot omalta osaltaan vai- kuttavat rakentavasti ja asiantuntevasti tuleviin KMO -linjauksiin.

Akatemian kursseilla tämän päivän met- sätalouden käytäntö tulee tutuksi ja toisaal- ta hyvin johdetut istunnot antavat innoitusta kauaskin katsoviin futuristisiin keskusteluihin. Metsäakatemia haastaa ajattelemaan uusia, roh- keitakin näkökulmia ja on siksi alan sisäisille vaikuttajille tehokasta aivovoimistelua.

Metsäakatemia toteuttaa hyvin Metsäsä- tiön tavoitetta rahoittaa hankkeita, jotka tur- vaavat metsäelinkeinon toimintaedellytykset jatkossakin. Päättäjien ja vaikuttajien ymmär- rys toimialaa kohtaan on tämän tavoitteen kan- nalta ensiarvoisen tärkeä. Eläessämme tarina- tai huomiotaloudessa esitän Päättäjien Metsä-

Aarne Reunala

ylijohtaja
Maa- ja metsä-
talousministeriö

Liisa Mäkijärvi

toiminnanjohtaja
Suomen Metsäsäätiö

Metsäsektorin kilpailukyky vanhenevassa Euroopassa on murenemassa, kun nälkäiset Aasia ja Etelä-Amerikka ovat tulossa markki- noille. Jotta menestyisimme tulevaisuudessakin, tarvitsemme rohkeutta, optimistista mieltä ja luottamusta tulevaisuuteen. Tällaista henkeä Metsäakatemiassa on viljelty.

Haluan antaa vilpittömän tunnustuksen Suomen Metsäyhdistykselle, joka on määrätie- toisesti ja ammatillisella otteella kehittänyt Met- säakatemiaa. Taso on korkea ja muiden kurssien järjestäjille opiksi. Päättäjien Metsäakatemias- ta on kymmenessä vuodessa tullut brändi, joka tunnetaan metsäsektorilla ja sen ulkopuolella.

Aarne Reunala

akatemian järjestäjille haasteen laajentaa kurs- sin osanottajien valikoimaa eri suunnannäyttä- jiin ja trendin luojiin myös taiteen ja kulttuurin saralta sekä nuorisokulttuurista.

Suomen Metsäsäätiö esittää parhaat onnit- telut 10-vuotiaalle Päättäjien Metsäakatemialle sen määrätietoisesta ja tasokkaasta työstä koko metsäelinkeinon eteen.

Liisa Mäkijärvi

Päättäjien Metsäakatemian rahoituksesta ovat 1995–2006 vas- tanneet Maa- ja metsätalousministeriö (ml. YM ja KTM v. 1996) (54%), Suomen Metsäsäätiö (ml. Metsäteollisuus ry. v. 1996) (43%), Metsämiesten säätiö (2%) sekä muut tahot (1%).

Akateemikoiden aatteita: ”Minulla on unelma”

Metsäakatemian kurssien päätöskeskustelut on usein aloitettu sanoilla ”Minulla on unelma”. Tässä osiossa Metsäakatemian kurssin käyneet eri alojen vaikuttajat esittävät henkilökohtaisia unelmiaan metsään perustuvasta hyvinvoinnista 2015.

KURSSILLA KOMMENTOITUA

Ihannemetsäsektorin on kuin horisontti – maan ja taivaan välinen näennäinen viiva, joka etääntyy koko ajan kun sitä lähestyy.

Tulevaisuuden toimialalla

Vuosi 2015 on pian. Kaikki, mitä tuolloin kaupallisesti tuotetaan, on jo nyt vuonna 2006 työtään tekevän tutkijan tai kehitysinsinöörin pöydällä, suunnitteluohjelmiston kätköissä tai vähintään aivopoimun mutkassa. Tästä huolimatta tulevaisuuden Suomen ja maailman kuvittelu ei ole helppoa. Yritän kuitenkin!

Vuonna 2015 on Suomi vielä tasavalta, ja maan metsäklusteri on voimissaan, vaikka koko metsäklusterin uskottiinkin vuoden 2006 julkisessa keskustelussa katoavan Brasilian, Kiinan ja Venäjän suuntaan suomalaisen paperi- ja sahateollisuuden vanavedessä. Suomessa tehdään vuonna 2015 paperia ja mekaanisen metsäteollisuuden arvokkaimpia tuotteita enemmän kuin vuonna 2006. Miksi ihmeessä?

Siksi, että vuoden 2006 paikkeilla löytyi kansallinen konsensus Suomen pitämisestä metsäklusterin johtavana osaajana. Eräiden hyvin tärkeiden analyysitöiden perusteella ymmärrettiin, että perustaksi menestykselle tarvitaan maailman laadukkain metsäsektorin koulutus- ja tutkimuskokonaisuus. Niinpä teollisuus ja valtiovalta yhdessä loivat alalle kansallisen osaamiskeskittymän, joka onnistui tukemaan alan korkeakoulut kukoistukseen sekä opetuksessa että perustutkimuksessa. Tuolta perustalta alan soveltavat tutkimusyhteisöt säilyttivät maailmanlaajuisen johtavan roolinsa, kun yliopistot tuottivat alalle uusia huippuosaajia.

Johtavat teollisuusyritykset onnistuivat kytkeämään globaalin asiakaskuntansa ohjaamaan

alan soveltavaa tutkimusta kohti avaininnovaatioita, nopeita teollisia läpimurtoja sekä erikoistumista. Uusia innovaatioita olivat mm. uuden sukupolven hienot media- ja pakkaustuotteet, rakentamisen älykkäät ratkaisut, uudet älyhuonekalut sekä puun ja paperin huippulaadukkaat erikoiskomposiitit.

Suomen vuoden 2006 sadasta paperi- ja kartonkikoneesta on vuonna 2015 toiminnassa noin 60 konetta. Näistä koneista puolet on onnistuneesti erikoistuneita. Toinen puoli taas on niin hyvin tuottavuuskilpailussa menestyviä, maailman tehokkaimpiin tehtaisiin kuuluvia, että ne kannattavat hyvin jopa kylmässä ja kaukaisessa Suomessa. Suomeen rakennetaan vuosien 2010 ja 2015 välillä noin viisi uutta paperi- tai kartonkikonetta, ja useimmat kuitutuotantolaitokset modernisoidaan uusinta energia säästävää teknologiaa hyödyntäviksi.

Sanomalehtien lukeminen ja siten sanomalehtipaperin kulutus kasvaa edelleen 2015, vaikka toisin piti käydä. Neljä miljardia kansalaista Brasiliasta, Intiasta, Kiinasta ja muista kehittyvistä maista nostaa päättäväisesti elintasoaan paitsi jääkaappeja myös paperituotteita lisää kuluttamalla. Jopa länsimaissa toimistopapereiden kulutus kasvaa edelleen huippulaadukkaiden digi- ja älypapereiden markkinoille tulon seurauksena. Paperin ja sähköisten viestimien rajapinta hämärtyy vuoden 2010 seutuvilla, sillä silloin niistä alkaa kehittyä aitoja hybridejä.

PMA 1, 1996

Myös metsässä tapahtuu vuoteen 2015 mennessä paljon. Metsäbiomassasta alkaa vuonna 2008 ankara reviiritistelä, jossa järki onneksi voittaa. Syntyy kansallinen päätös ottaa metsäbiomassasta suurin mahdollinen lisäarvo läpi arvoketjun, eikä siten tyydytä pelkästään maksimoimaan metsäbiomassan energiakäyttöä suomalaisissa tai hollantilaisissa jättihakevoimaloissa. Suomessa päätetään, että puusta pitää tehdä ensin lisäarvotuotteita, jotka kierrätetään ja käytetään kierrätysraaka-aineina mahdollisimman tehokkaasti, ja vasta sen jälkeen ne on kierrätettävä energiaksi moderneissa voimalaitoksissa. Peltobiomassa jätetään Suomen osalta maataloustuen muodoksi, vaikka maailmalla pelto- ja muu ruoho- ja ruokokasvibiomassa on keskeisen tärkeä osa myös kuituhuoltoa.

Metsien kasvun lisäämisessä voittaa järki samoihin aikoihin kun maahan tilataan seitsemäs ydinvoimala (kuudes tilataan vuonna 2008): Vuonna 2015 päättyy ensimmäinen ”Biomet-sä ja Vihreä Kemia Oy:n” (BVK, entinen Metla) koordinoima 300 miljoonan euron biopolttoaine- ja nopean kasvun kuitupuun tuotanto- ja geeniteknologiaohjelma. Siinä aluksi reippaasti hakkaamalla nykyiset metsät tuottavammiksi ja pidemmällä aikajänteellä geeniteknologian keinoin myös pohjoisten hidaskasvuisten puiden biomassan ja kuidun tuotannossa saavutetaan hämmästyttävän hyviä tuloksia. BVK:n johdolla opitaan, että pitämällä metsät riittävän nuorina ne kestävät ilmastonmuutosta ja muita stressi- ja tuhotekijöitä paljon vanhoja metsiä paremmin. Toisaalta kansalaismielipide hyväksyy lopulta vuoden 2010 tienoilla geenimuuntelun tehokkaana ja turvallisena tapana parantaa puubiomassan siinä kuin ruoankin laatua ja määrää.

Vuonna 2015 ruoasta menetetään ennen kulutusta huonon pakkaamisen vuoksi globaalisti enää 25 %, kun vielä vuonna 2006 ruoasta menetetettiin puolet. Maailmanlaajuisesti hyödyn-

netään suomalaisia ja pohjoismaisia keksintöjä, joissa halvat kuitupohjaiset pakkaukset mahdollistavat aseptisen ruokaketjun ilman kylmäketjua. Laadukasta ja puhdasta ravintoa on vihdoinkin saatavissa laajalti jopa kolmannen maailman kehittyvissä kansantalouksissa.

Yllättäen WTO kykenee ratkomaan maailmankaupan perusongelmat vuoteen 2015 mennessä. Orastavaa mahdollisuutta tarjota vapaakaupan keinoin laadukasta elämää ihmiskunnan enemmistölle hyödynnetään ajamalla läpi maailmanlaajuinen vapaakauppa lähes kaikissa tuotteissa. Tämä johtaa hyvin nopeaan kansakuntien erikoistumiseen, josta vuoden 2006 Suomessa vielä käytettiin pelokkaasti Kiina-ilmion tapaista nimeä.

Paisi että kansakuntien erikoistuminen on tuonut tullessaan globaalin nopean elintason nousun, se on myös lisännyt kestävä kehityksen kriteerit täyttävien paperituotteiden kysyntää hyvin nopeasti. Merkittävintä on lukutaidon leviämisestä johtuva mediatuotteiden käytön lisäys, sekä alueiden erikoistumisesta johtuva kuljetuspakkaamisen kasvava tarve. Kartonkipohjaiset kuljetuspakkaukset aaltopahvilaatikoista komposiittialypakkauksiin ovat kaikkialla 2015 mennessä suuri menestys. Näin ollen pakkauskartonki- ja pakkausyritykset ovat maailman kannattavimpien teollisuusyritysten joukossa.

Vuodesta 2005 alkaen me kirkasotsaiset maailmaa parantavat EU-ihmiset ammuimme päästökaupalla omaan jalkaamme. Loimme ti-

lanteen, jossa USA, Kiina ja moni muu maa val-tasi eurooppalaisten markkinoita energiaedulla, kun Kioton päätökset jäivät lähes pelkästään eurooppalaisten harrastukseksi. Kuitenkin ilmas-tonmuutoksen rajuus sai jopa Yhdysvaltojen hal-linnon myöntämään ympäristölliset tosiasiat, kun puoli Louisianaa katosi Atlantiksen tavoin kevään 2010 suurtulvissa. Kioton protokollaa alettiin toteuttaa vähitellen jopa Yhdysvalloissa ja Kiinassakin. Kiina rakensi sata uutta ydinvoi-malaa täyttääkseen kehittyvän maan energiatar-peet ja saadakseen päästökauppataloja. Tämä kehitys palautti vähitellen eurooppalaisen met-säteollisuuden energian kokonaishinnan takaisin kansainväliselle tasolle 2010-luvun alussa.

Kuivuus, tulvat, hirmumyrsky, ilmaston lämpeneminen jopa Suomessa, sekä myrsky-tuulien lisääntyminen ovat kaikki mittakaa-valtaan rajumpia muutoksia kuin vielä vuonna 2006 ennakoitiin. Esimerkiksi Portugalissa luo-vutaan vuoteen 2015 mennessä eukalyptuksen viljelystä, kun makeaa vettä ei riitä edes turis-min tarpeisiin.

Vuoteen 2015 mennessä on tullut selväksi, ettei Homo sapiens lisäännäkään aivan holtit-tomasti. Ihmispopulaation koko vuonna 2030 näyttää 10–12 miljardin ihmisen sijasta rajoit-tuvan kahdeksaan miljardiin, eikä tähän ole edes pääsyynä Hi-virus eivätkä kuivuudesta ai-heutuvat laajat nälänhädät. Ymmärretään yhä kirkkaammin, että erityisesti kolmannen maa-ilman naisten paraneva koulutustaso auttaa hil-litsemään väestöräjähdystä.

Metsäsektorille maailman yleistilanne sisältää 2015 lähes pelkästään positiivisia mahdollisuuksia. Paperia ja kartonkia tarvitaan kasvavia määriä media- ja pakkausratkaisuihin, ja rakentami-nen sekä sisustaminen tarvitsevat kasvavia määriä edistysellisiä mekaanisen metsäteollisuuden tuotteita. Metsien arvo tulee myös bioenergian ja biojalostamotuotteiden ansiosta nousemaan. Olemme töissä tulevaisuuden alalla!

KURSSILLA KOMMENTOITUA

Hyvälaatuinen painopaperi on päällystetty kivellä. Siinä mielessä mikään maailmassa ei ole muuttunut; ihminen on aina kirjoittanut kiveen.

Takinkäännöllä tulevaisuuden tuottoihin

Vuonna 2015 kansaa pitkään palvellut ex-ministeri Erkki Tuomioja on mietteissään. Kiireinen ministerinelämä on jo takanapäin, mutta sijoittajan maineesta hän ei ole päässyt – siinä missä rahapelit ovat älyköllemme liian rahvaanomaisia ja perustuvat filosofisesti epäkiinnostavaan seikkaan, puhtaaseen sattumaan, suurisuuntaisempi sijoituspeli viehättää yhä. Se haastaa osaamaan, hankkimaan tietoa ja pitää ajassa kiinni.

Valkotukkaisen lukeneen miehen toinen sitkas ominaisuus on periaatteellisuus: mitä päätetään, siinä mieluummin pysytään, kuin haikailaan jossittelun ja mahdollisten maailmojen perään. Niinpä nollakymmenen puolivälin jälkeen osakesalkku ei ole pulskistunut metsäteollisuuden osakkeilla. Sen jälkeen kun Tuomioja protestoi UPM-Kymmenen Voikkaan tehtaan lopettamis päätöstä myymällä osakkeensa pois, ei miehen luonto ole antanut periksi pyörittää päätöstä – varsinkin kun asiasta tuli niin perin julkinen.

Mutta nyt voisi samettitakkinsa vaikkapa jo kääntää.

Tokihan politiikat tiesivät jo aikanaan, ettei paperiteollisuuden saneerauksissa ollut kyse pelkästään bisnesmiesten ahneudesta. Taustalla oli myös lainsäätäjien aiheuttamaa päänsärkyä. Hätäisesti ajoitettu ja yksipuolinen päästökauppa oli pistänyt kansainvälisillä markkinoilla toimivat yritykset tiukoille nostaessaan kustannuksia ja energianhintaa. Se nosti myös

raakapuun arvoa ja ohjasi sitä jalostuksen sijasta energiakäyttöön.

Samanlaisia hankalia uutisia kantautui myös terästeollisuuden suunnalta; eräissäkin pohjoissuomalaisessa tehtaassa laskettiin vuonna 2005, että sähkönhinnan nousu vastaa 400 ihmisen palkkakustannuksia vuodessa. Se oli viidesosa vuotuisesta liikevoitosta, silkkaa tulonsiirtoa voittoa tuottaville sähköyhtiöille – eikä tuo kustannus ole siirrettävissä globaaleihin markkinahintoihin. Harvalla politiikolla oli otsaa ottaa asiaa puheeksi ja vaatia keskeyttämään tätä hullutusta, vaikka mieli teki.

Nyt vuonna 2015 eurooppalainen metsäteollisuus elää toisenlaisia aikoja. Se on kutkuttavan dynaaminen ala, johon tekisi mieli jopa sijoittaa. Se on kestävä ja kilpailukykyistä, jopa kiusallisen kiinnostavaa. Klusteri tuottaa usean teollisuudenalan tarpeisiin lukuisia arvokkaita aineita, joiden esikuvina olivat aikoinaan xylytol ja benecol. Ala pyörittää merkittävää tutkimustyötä, jonka sydän on Viikkiin perustettu VIT, Viikki Institute of Technology; sen rinnalla

jenkkien maineikas MIT vaikuttaa teknologian terminaalihoidolta.

Metsäteollisuus käyttää edelleen huomattavan määrän puuta designiin ja rakentamiseen sekä kuituja paperiin. Rakennusmateriaalteollisuus on kehittänyt koko joukon uusia ratkaisuja, joiden avainsanana on terveellinen asuinympäristö. Suomalaiset muotoilijat ovat taas kiinnostavia maailmallakin.

Alassa on kutkuttavinta sen luovat kehitysnäkymät, etenkin Suomessa. Menneistä suomalaisista saavutuksista oli valtava hyöty, kun globalisaatiohinko pakotti luoviin ratkaisuihin. Suomen kaksi globaalisti merkittävää klusteria, tieto- ja viestintäteknologia sekä metsäteollisuus kohtasivat toisensa. Vahvuutemme olivat maan osaamisen yhdistelmässä, jonka tutkimukseen oli vuosia panostettu mm. VTT:ssä, Nokialla ja Teknillisessä korkeakoulussa. Metsä- ja tietotekniikkasektoreiden rajapinnassa pääsi muhimaan paljon uusia mahdollisuuksia, ja suomalainen osaaminen on nyt näillä alueilla maailman kärkitasoa.

Siksi paperiteollisuus on juuri aloittamassa uuden sukupolven paperituotteiden kaupallistamisen. Niihin on yhdistetty painotekniikalla toteutettua elektroniikkaa, hybridimediaksi kutsuttua ihmettä. Kaupoissa on myyty Glorian irtonumeroa, jonka sivulla on maailman ensimmäinen animoitu lehtimainoskuva.

Hybridimedia tarkoittaa erilaisten kuitupohjaisten ja digitaalisten viestintävälineiden

KURSSILLA KOMMENTOITUA

Tuotekehittäjän haaste:
Paperinen morsiuspuku,
joka kestää myös häyön.

PMA 2, 1997

yhdistelmiä. Sanomalehdissä ja muissa painotuotteissa on viivakoodeja tai muita sähköisiä koodeja, joita kyetään tulkitsemaan matkapuhelimella. Kuluttajat ovat jo tottuneet älykkäisiin pakkauksiin ja antureihin, uusia sovelluksia älypinnoista ja paperille painetusta optiikasta esitellään kasvavalla vauhdilla.

Suomalaiset paperiosaat ovat siis kaupallistaneet osaamisensa ja ovat kansainvälisiä huippuja. Suomalainen kuidunkäsittelyn tietotieto on sovellettu keräyspaperin kuitujen jalostamiseen ja suomalais-kiinalaiset tieteelliset paperinkierrätyskonferenssit ovat kansainvälisen paperiteollisuuden vuotuinen merkkitapaus, josta kukaan ei voi jäädä pois.

Vuonna 2015 yksipuolisista päästökaupoista on jo päästy laajaan ilmastopolitiikan rintamaan – joskin alkuperäisestä ideasta voimakkaasti myönnytyksiä tekemällä – ja markkinat toimivat loogisemmin. EU:n ilmastopolitiikan arkkitehteille oli aikoinaan kova pala myöntää tehdyt virheet, mutta päästöoikeuksien huimiin korkeuksiin kohonnut hinta aiheutti lopulta sellaisen kriisin, ettei vaihtoehtoja ollut. Teollisuus olisi karannut Euroopasta kokonaan, eikä suinkaan parempia ympäristönormeja noudattamaan. Lo-

pulta politiikkojen oli myönnyttävä yleisön paineen alla; etenkin kun näyttöjä päästökaupan eduista ympäristölle ei voitu osoittaa.

EU:n antamat velvoitteet uusiutuvan sähköntuotannon osuudesta on ratkaistu luovasti: arvokasta puuta ei kaadeta suoraan energiatuotantoon, vaan uusiutuvaa energiaa saadaan riittävästi teollisten prosessien kasvi-peräisistä sivutuotteista. Lisäksi ruotsalainen kuningasidea hakkuutähteen paalauksesta, jonka sittemmin suomalaiset kaupallistivat, on pitkään jatkanut voittokulkuaan maailmalla taaten merkittävät määrät uusiutuvaa energiaa. Siinäkin hyötysuhde on optimoitu: vasta logistiikan loppupäässä tietokone seulo, mikä osa materiaalista kelpaa kuiduksi ja mikä joutaa suoraan energiakäyttöön. Menetelmän kehittäminen on johtanut jopa siihen, että nykyään kaikki halkaisijaltaan pieni puu niputetaan paaleiksi ja paalit toimivat näin myös levyteollisuuden raaka-aineena. Menetelmä on nostanut pienpuun käytön hyötysuhteen ja laadun aivan uudelle teolliselle tasolle. Ja lopuksi metsän ravinnekierto pidetään luonnollisena palauttamalla pelletoitu puutuhka optimoitujen ravinneohjelmien mukaan metsiin.

EU-direktiivien sovelluksessa ja tulkinassa ympäristölupavirastoissa ja alueellisissa ympäristökeskuksissa ovat alkaneet puhalttaa uudet raikkaat tuulet: on viimein ymmärretty, että tarkoitus on ratkaista ongelmia, eikä luoda niitä lisää. Kuutisen vuotta sitten voimaan tullut EU:n jätedirektiivi selkeytti jätteen määritelmää ja päästi viimein teollisten prosessien sivutuotteet pahasta. Asennemuutos on helpottanut tuntuvasti sivutuotteiden hyödyntämistä ympäristön parhaaksi. Edellä mainittua tuhkaakaan ei sen tähden tulkita jätteeksi vaan tuotteeksi, joten sen hyödyntäminen on helpompaa ja kaatopaikat säästävät turhilta lasteilta. Myös kemikaaliasetus REACHin kohdalla onnistuttiin yhteispäättösmenettelyssä välttämään ne kauhukuvat, joita komission ensimmäinen esitys paperi- ja selluteollisuudelle loi.

Niinpä vuonna 2015 Tuomioja miettiikin kuumaisesti, kehtaisiko sittenkin ostaa metsäteollisuuden osakkeita, sillä niillä olisi paras tuotto ja innovatiivinen maine. Kaikeksi ihmeeksi ympäristöjärjestötkin ovat viimein lakanneet osoittamasta metsäteollisuutta – paitsi hyvänä esimerkkinä muille teollisuudenaloille.

Ei enää puun ja kuoren välissä

Vieläkö metsä vastaa?

Suomen metsäsektori – ja erityisesti sen kova ydin, paperiteollisuus – on historiansa kenties suurimman murroksen keskellä. Taustalla on suuri liike, jossa maailman teollisuustuotanto, alueiden ostovoima, kulutuksen rakenne sekä yritysten omistus ovat järjestymässä uudelleen. On syntymässä uusi työnjako maiden ja maailman eri alueiden välillä.

Tässä muutoksessa punnitaan uudelleen eri maiden suhteelliset edut ja yritysten kilpailuedut. Paperin kulutus kasvaa enää hitaasti Suomen päämarkkinoilla Euroopassa. Yhdysvalloissa monien paperilaatujen kysyntä on jo kääntynyt laskuun. On vain ajan kysymys, milloin näin käy Länsi-Euroopassa. Kulutus kasvaa vain lähinnä Aasiassa, Afrikassa ja Itäisen Kes-

ki-Euroopan maissa. Tuotanto sijoittuu sinne, missä kulutus kasvaa. Maailman mittakaavassa katsottuna metsäteollisuus on kotimarkkinateollisuutta. Suomea kotipaikkanaan pitävät metsäteollisuusyritykset ovat 1990-luvun lopun jälkeen investoineet kolme kertaa enemmän ulkomaille kuin Suomeen.

Vieläkö metsäteollisuus vastaa Suomen hyvinvoinnin kasvusta tulevana vuosikymmeninä? Jos, niin millainen teollisuus ja metsäsektori? Mikä on Suomen ja suomalaisten yritysten rooli uudessa globaalissa työnjaossa?

2015 – uudistuminen alussa

2000-luvun alun kannattavuusongelmat metsäteollisuudessa on voitettu. Jäykkäliikkeen teollisuus ja koko konservatiivinen metsäsek-

tori on päässyt uudistumisen alkuun. Ydinajatus on, että uudistuminen voi perustua vain siihen, mikä erottaa meidät muista metsäteollisuusmaista: ainutlaatuinen osaaminen ja sen varaan perustuva erikoistuminen. Kustannustehokkuuteen tähtäävä strategia ei ole enää teollisuuden ainoa vaihtoehto menestyä globaaleilla markkinoilla.

Metsäteollisuuteen ja koko klusteriin on tarttunut innovatiivisuuden ilmapiiri. Yritysjohdossa on tapahtunut sukupolven vaihdos. Alalle on tullut uusia johtajia – niin yleisjohdossa kuin tutkimus- ja kehitystyöhönkin. Perinteinen paperintuotanto Suomessa on supistunut, mutta sen ovat korvanneet uudet tuotteet, jotka yhdistävät paperituotteita, elektroniikkaa ja bioteknologiaa. Painettava elektroniikka on Suomen erityinen osaamisalue. Eri alojen yritykset ovat yhteistyössä ja toimivat toistensa asiakkaina ja toimittajina. Samalla tavalla kuin Suomi on ollut tieto- ja viestintäteknologian edelläkävijä, se on uusiin tuoteinnovaatioihin perustuvan metsäteollisuuden edelläkävijä.

Paperiteollisuuden koulutusjärjestelmää on uudistettu niin, että se antaa valmiuksia toimia uusissa tehtävissä paperiteollisuudessa ja sen ulkopuolella. Moniosaamisesta on tullut tavoiteltava ammattikuva. Työmarkkinajärjestöt ovat sopineet erimielisyytensä. Toiminnallisuudesta joustavuudesta on tullut molempien vaalima

PMA 3, 1997

kilpailuetu. Perustuotannon joustavuutta on lisätty ja markkinoiden kysynnän vaihteluihin voidaan sopeutua ilman kannattavuuden dra- maattista heikentymistä.

Kehitys on 2010-luvun puolivälissä kuitenkin vasta aluillaan. Alalle on tullut uusia yrityksiä tuottamaan bioenergiaa. Perinteiset metsä- rityksetkin harkitsevat samaa. Ne tekevät pää- omasijoituksia teknologiayrityksiin ja etsivät uusia liiketoimintamalleja.

Osaavalla klusterilla kaksi ydintä

Suomeen on luotu maailman mitassa ainut- laatuinen metsäklusterin osaamiskittymä. Vuonna 2015 se tuottaa tutkimus-, koulutus- ja suunnittelupalveluita kansainvälisille mark- kinoille. Palveluviennin osuus metsäklusterin viennistä kasvaa koko ajan. Huolto- ja kun- nossapitopalvelut on saatu nopeaan kansain- väliseen kasvuun, kun ne on siirretty niihin erikoistuneille yrityksille. Osa paperiteollisuu- den työvoimasta on myös vaihtanut työnanta- jaa. Klusterin työllisyyskehitys kokonaisuudes- saan on hyvä.

Korkeatasoinen tutkimus ja koulutus ve- tävät ulkomaisia huippuosaajia yliopistoihin, tutkimuslaitoksiin ja yrityksiin. Suomen vah- vuus on osaamiseen perustuva metsäklusteri, ei maailman tehokkain paperintuotanto. Klusteri kasvaa laidoiltaan enemmän kuin ytimessä ja jakautuu samalla kahteen osaan: tehokkaaseen perustuotantoon ja uusien tuotteiden varassa toimivaan sektoriin. Molemmat osat tarvitse- vat toisiaan.

KURSSILLA KOMMENTOITUA

Metsänhoitajien pitää erottaa lyhyet neulaset pitkistä neulasista, paperi-insinööriin tulee erottaa lyhyet kuidut pitkistä kuiduista.

Pekka Kauppi, *professori*
Helsingin yliopisto

Avaraa osaamista ja ekosysteempalveluja

Toivon, että metsistä saadaan samoja, arvokkaita ekosysteempalveluja enemmän vuonna 2015 kuin 2006.

Koneet tekevät raskaan työn myös 2015. Niitä ohjaavat etevät ihmiset. Heille suodaan uutta virkistävää koulutusta vuosittain. Alalla on kaikenikäisiä ihmisiä, naisia ja miehiä. Toivon, että koneiden valmistus kukoistaa Suomessa.

Toivon, että metsätalous ja metsätiede ovat kansainvälistyneet lisää ja ajattelu on avaraa. Asiantuntemusta vaihdetaan etenkin Pohjoismaiden ja Venäjän kanssa. Elämme Pohjois-Euroopan syrjäkulmalla. Taloudellinen keskinäinen kilpailu on viisasta delegoida yrityksiin, maaotteluja ei tarvita.

Suomen puuvarat ovat suuremmat vuonna 2015 kuin 2006. Tätä ei tarvitse toivoa, sen voi ennustaa. Hyvä niin. Toivon, että metsäklusterin viennistä saadaan paljon enemmän tuloja Suomeen vuonna 2015 kuin 2006. Teollisuuden rakenne on parantunut, tuotantomenetelmät kehittyneet.

Metsäklusteri menestyy, jos se toimii yhteistyössä, joustavasti ja luotettavasti, käyttäen uusia innovaatioita ja luo niitä itse. Toivon, että valtiovalta panostaa metsäklusterin tutkimukseen ja opetukseen kaksi kertaa enemmän varoja vuonna 2015 kuin 2006. Yritykset sitä tuskin tekevät, ne ovat tottuneet ottamaan puusta valmiit hedelmät.

Toivon, että keväällä 2015 maassa on kos- teutta ja saan koriini runsaasti korvasieniä. Suppilovahveroista en esitä toivomuksia, ne eivät ole yhtä herkullisia ja niitä aina löytyy riittävästi joka tapauksessa.

Toivon, että olen pysynyt tahdissa ja jak- sanut edelleen istuttaa ainakin yhden puun keskimäärin jokaista elinpäivääni kohden. Toivon, että isoisän metsäpalsta on vihreä ja täynnä linnunlaulua keväällä. Palsta oli huonossa kunnossa 1912, kun isoisä sen os- ti. Tukit oli harsittu kahdeksaan tuumaan. Keskikuutio on toivottavasti yltänyt 110 kuu- tioon 2015 mennessä. Siitä se saa edelleen vielä kohota.

Toivon, etteivät hirvet ole ottaneet paljon taimia, muutaman saavat toki ottaa. Miten ne muuten voisivat elää? Toivon, että minulla on kalasääsken uusi pesäalusta Sammasvuoren lounaisrinteelle niin korkealla, että sieltä nä- kyy Joutteselkä. Toivon, että se kelpaa ja on asuttuna. En asenna nettikameraa. Luonto olkoon rauhassa.

Toivon, että Suomen puunkorjuussa vuon- na 2015 voidaan huilata touko-kesäkuun ajan ja siitä huolimatta ajaa sahoja, massa- ja pa- peritehtaita ja biovoimaloita täydellä teholl- la kolmessa vuorossa varastojen ja tuonti- puun varassa. Maksaa se, mutta luonto kiittää.

Uusiutuva Euroopan metsäteollisuus

Vuonna 2015 eurooppalainen metsäteollisuus hyödyntää uusiutuvaa raaka-ainetta kuluttajien muuttuviin tarpeisiin monipuolisesti ja innovatiivisesti. Kulutustavat ovat muuttuneet, mutta puuperäiset tuotteet ja paperi ovat hakenneet uusia ilmenemismuotoja kuluttajien arkeen. Paperi on osoittanut yhdeksi kestävimmistä tuotteista, joka on sopeutunut vuosisatojen saatossa maailman muutokseen. Sen lisäksi, että paperilla on maineikas menneisyys, on sillä myös mielenkiintoinen tulevaisuus. Painaminen ja pakkaaminen muodostavat parivaljakon, jossa painopinnan ja älyn merkitys lisääntyvät.

Jo nyt voimme kuvitella, että puusta kehitetään useita uusia tuotteita samalla kun perinteiset käyttömuodot uudistuvat. Älykäs nenäliina

tunnistaa bakteerit ja kehottaa hakeutumaan lääkäriin. Seinätapetit vaihtavat väriä tai kuviota mieltymysten mukaan tai muuntautuvat tarvittaessa näyttöruuduksi. Ladattavat kirjat ovat käteviä, mutta lempikirjat haemme perinteisessä muodossa kirjahyllyyn.

Hybridimedian ja älykkäiden pakkausten kehitysnäkymät kertovat uudistumisesta. Paperiteollisuuden innovaatioita syntyy muiden alojen ja teknologioiden rajapinnoilla – tulevaisuus yhdistää myös paperin ja tietokoneen.

Kulutuksen painopiste uusiutuissa luonnonvaroissa

Uusien innovatiivisten metsäteollisuuden tuotteiden ansiosta kulutuksen painopiste on vuon-

na 2015 siirtynyt uusiutuvien luonnonvarojen käyttöön. Metsäteollisuus mielletään uusiutuvaa raaka-ainetta tarkasti hyödyntäväksi ja ympäristötietoisien kuluttajien muuttuvia tarpeita palvelevaksi välttämättömäksi teollisuuden alaksi.

Euroopan metsäsektorin tavoitteena on olla vuonna 2030 kilpailukykyinen ja globaali teknologiajohtaja-ala, jolla on keskeinen rooli kestävän kehityksen edistämiseksi. Tavoitteen saavuttamiseen tähtäävä Euroopan teknologiayhteisö -hanke tuottaa jo 2000-luvun toisella vuosikymmenellä uudenlaisia puuperäisiä tuotteita kuluttajien arkeen.

Suomalaisen tutkimuspanostuksen ja eri teollisuudenalojen välisen yhteistyön menestys jatkuu, vaikka uudelle kehityskaarelle murtau-

PMA 6, 1998

PMA 5, 1998

tuminen on aina yhtä työlästä. Suurkonsernien ympärillä toimii lisäksi innovatiivisia, pitkälle erikoistuneita PK-yrityksiä.

Työtä ja toimeentuloa maailmanlaajuisesti ja paikallisesti

Metsäteollisuus rakentaa uutta valmistuskapasiteettia asiakkaiden tarpeiden mukaan. Uudistuva ala tuo toimeentuloa erityisesti Länsi- ja Itä-Euroopassa, Aasian maissa sekä Pohjois- ja Etelä-Amerikassa sijaitsevilla tehtaillaan. Puutuotteiden valmistus pienyritysvaltaisena ja vähemmän pääomavaltaisena vahvistaa haja-asutusalueiden elinvoimaisuutta.

Suomalaisen koulutuksen kansainvälistymisen ansiosta maassamme koulutetut alan ammattilaiset ovat metsäteollisuusyritysten osaajia maailmanlaajuisesti.

Metsänhoidon mallimaana Suomi vie tietotaitoa

Kestävän metsänhoidon saadessa jalansijaa eri maissa Suomi vie maailmalle metsäklusterin tietotaidon lisäksi metsänhoidon osaamista. Jaamme metsäluonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen ja metsien monikäyttöön liittyvää tietämystä niiden käyttöön, jotka vasta rakentavat kestävän metsänhoidon perinteitä omista lähtökohdistaan.

Eri puolilla maailmaa laajasti hyväksyttävien metsänkäytön ratkaisujen löytyminen ei ole helppoa. Sidosryhmävuorovaikutuksen ansiosta metsien monet käyttömuodot ovat kuitenkin jatkaneet yhteiseloaan, kun eturistiriitoja on opittu ratkomaan.

KURSSILLA KOMMENTOITUA

Kiina-ilmion kauhuskenaario Suomessa: viimeinen sammuttaa valot mutta hyvällä palkalla.

Antti Mykkänen, valtiosihteeri
Sisäasiainministeriö

Mennyt ja tuleva metsäketju

Tunteva takauma

Siellä ne lymysivät. Puitten juurilla. Viholliset. Pikkupojan mielenliikkeet saivat ne eloon. Lähestyvät sotilaat. Pelottavaa. Etenkin syksyllä, kun kuu ei kumota ja metsä pauhaa. Mitä kautta ne kiertävät? Koivikonko? Vai lähikuusikon? Tulevatko suoraan pellon yli? Pelko asui lähellä, mielikuvituksessa. Koti-ikkuna siihen riitti ja lähimetsä. Ja ukin tarinat.

Kesä. Leppeä ja aurinkoinen päivä. Lähijärven lumpeet, männyn kävyt ja havun neulaset. Kokonainen eläimistö, metsäkarja aitauskineen, kun vain itse sen teki. Lähimestä antoi turvan. Koti mikä koti.

Siemennys pullosta. Isä antoi urakan. Kuusi hehtaaria siemennettävää. Kuusta. Oli

ojitettu aukko. Juosten se tehtiin – juosten-kusten. Metsä siihenkin kasvoi. Oli yllätys. Ettäkö pojankoltiaiset olleet töissä? Tuskin – sanoivat metsäherrat ja römäyttivät kunnan naurut päälle.

Korvatillikka. Ja toinen. Itikan pirut. Eivät antaneet rauhaa. Sorkkivat pillikärsälään. Mitä nekin inisevät työihmisten kimppussa? Menisivät joutilaitten paidanlaskoksiin ja housunpunteihin. Mutta ei. Tuossa ne pärisevät, istutushikeen sotkeutuneena. Ja istuttaakin pitäisi. Kymmenen hehtaaria uutta kuusikkoa lasten lapsille. Mitä siitä tajuua viisitoista kesää nähnyt ja tansseihin intoava – ylisukupolvisuudesta? Mutta – urakka mikä urakka.

PMA 4, 1997

PMA 7, 1999

Ei henki kulje. Heiniä ympärillä joka paikassa. Taimea ahdistaa. Eikun potkimaan, kasvulle on saatava tilaa. Nyt sen tajuaa tuon toukokuun autuuden. Puuttuu vain kaksi: hiki ja itikat. On se metsän uudistajan aikaikkuna ahdas, vain yksi kuukausi.

Ponsse järsii ja pillkoo puun. Kovahampainen sekapiski. Siellä se isän ja ukin ylisukupolvisuus kaatuu ja muuttuu rahaksi. Lähisaha ostaa ja jalostaa. Velka lyhenee. Olo kevenee. Ja sitten uudistamaan. Mitenkä sen teet etätyönä? Tuskin mitenkään.

Saara ei naura, se auttaa. Sanoin sille kätellyssä, että ota koko urakka. Hoida koko metsä. Mitenkä minusta siihen olisi, kaupunkilaisesta, joka vaan omia töitään paiskii. Sovittiinkin, että hoitoyhdistys hoitaa hommat. Se osaa. On ennenkin osannut. Sitä paitsi naiset ovat luotettavia. Pitävät minkä sanovat. Ja hyvin ovat hommat hoituneet – myynnit, istutukset, heinien poistot, harvennukset, kaikki. Sen siitä saa, kun antaa homman asiantuntijoille. Hyvän ja huolettoman mielen.

Turva. Sissille syksyinen, pimeä ja tuulinen metsä on sitä. Mitä rajumpi sää, sitä varmempi rauha. Kynsitulel uupuvat jo kuusten alaoksille.

Pieni ryske ei kuulu kuin omiin korviin. Kuusen juuri on turvallinen ja kodikas. Uni tulee ennen raukeutta.

Lappi. Talvinen metsä. Laskuvarjojääkärisissi. Varjo hangella ja suksimatka edessä. Repu selässä. Vihollinen takana. Moottorikelkoilla. Piruko tässä pärjää? Ei sekään näillä kairoilla. Kohta viikko takana, unta parikymmentä tuntia. Pakkasta vain viisitoista ja kuumetta alle neljäkymmentä. On tehty poronkavio-harhauksia ja ketunlenkkejä. Kaveri ampuu aamuyöllä harhoissaan käkärämäntyä. Toinen nukahtaa hangelle. Vihollinen on tapettu kolme kertaa ja nähty uudestisyntymisen ihme. Samat ukot samoilla kelkoilla taas perässä.

Mitenkä viikossa voi oppia vaivaiskoivikon ja kuusikon olemuksen? Ei mitenkään. Oma olemus tulee tutummaksi. Kumpi niistä kulkee mukana? Ihmisiä on kahta laatua. On suljetun piirin ja avoimen piirin ihmisiä. Toiset kokevat olonsa turvalliseksi, kun ympärillä on puita joihin nojata ja metsä, johon suojautua. Eräät aistivat metsän tuoksuina. Toiset kokevat sen kaarna- tai tuohiseteleinä. Joillekin riittää metsän monimuotoinen olemus eri biotoopeineen. Toisille sielun maisema on järvi ja sen

avaruus. Järvelle sihdatessa katse ei heti tökkää männyn tai kuusen runkoon. Ne näkyvät korkeintaan silhuettina vastarannalla.

Tahtova tulevaisuus

Elämän saatossa metsä jatkaa puoliensa näytämistä. Se pelottaa, se suojelee, se työllistää, se rahoittaa, se rauhoittaa, se kasvattaa.

Metsä on energiaa. Sitä tarvitaan edelleen ja lisääntyvästi. Eivät ihmiset opi vähäkäyttöiseksi luonnostaan, korkeintaan sen vuoksi tai sen pakottamana. Mikä meillä on luonnossa, ei meitä kiinnosta. Se on joko liian lähellä tai liian maalaista. Sen vuoksi bioenergiaa ei oteta meillä niin tosissaan kuin pidemmälle sivistyneissä maissa. Suomen sisäinen voima on voimassa, kasvavassa energiassa. Ei se kaikkea ratkaise, mutta sillä on selvästi nykyistä vahvempi osa auton liikkeissä, lämmössä ja kansantaloudessa. Itsekin liikun eläkkeellä bioenergialla. Tämä on lupa. Ei vuodesta, vaan tulevaisuudesta.

Suomen parhaat huonekalujen tekijät tulevat vanhojen puukulttuurin maista. Tetrimäen Lutz Reinhardeja tarvitaan lisää. Suomalainen ei näytä kerta kaikkiaan osaavan puukalusteiden tekotaitoa. Siis sellaista, josta saa kunnolla rahaa, että pärjää työllään. Ajattele, tarvittiin saksimanni suomalaiseen saareen, kulkuyhteyksien ulkopuolelle, tekemään Eliel Saarisen tyylihuonekaluja Suomen suurlähetystöihin ulkomaille. Kuka vielä sanoo, että emme tarvitse aktiivista maahanmuuttopolitiikkaa? Se voi pelastaa huonekaluteollisuutemme.

KURSSILLA KOMMENTOITUA

Metsäenergia on liiganousija: kilpakumppanit ovat kovia ja kyyti kylmää.

Vain laadulla pärjätään. Kaiken pitää jatkossa olla maailman huippua; parkettien, puutuotteiden ja koko puutuoteteollisuuden. Muotoilijat on etsittävä niistä kulttuureista, jonne lopputuotteet aiotaan sijoittaa. Materiaaleja on yhdistettävä rohkeasti – puu ja kivi, muovi ja puu.

Sellukestit keskittyvät. Suomeen ei nähtävissä olevassa tulevaisuudessa luoda metsän teollisuusprosesseihin roppakaupalla uusia työpaikkoja. Hyvä jos vanhat saadaan säilytettyä. Prosessihommat menevät sinne, missä sellupuu levenee merkittävästi nopeammin kuin yli viisikymppisen selluliitti.

Jos joku sanoo, että metsäteollisuuden rakennemuutos tulee yllättäen, on suurempi yllätys se, että on ylläytetty kuin itse tapahtuminen. Tiedetään miten puu kasvaa eri leveysasteilla. Lämpöisessä paremmin kuin kylmässä. Myös siihen on oivallus, että sijoitukset tehdään mieluummin turvalliseen yhteiskuntaan kuin räihinärajoille.

Suomi ajaa johdonmukaisesti rauhaa rähi-nän sijaan. Köyhän asiakaan ei ole meille vieras. Eli, kun tavoittemme on vakaa maailma, miksi yllätymme siitä, että oma teollisuutemme toimii niin kuin meille on kansakoulusta asti opetettu. Pannaan fabriikki pystyyn sinne, missä puu kasvaa ja rauha on rajoilla – myös sisärajoilla. Ei ole yllättävä ajatella, että tulevaisuuden kattilat ovat entistä enemmän rajojen sisällä, mutta ei Suomessa. Muuten on turha ajatella, että omat firmamme pärjäisivät.

Työnjako toteutuu maailmanlaajuisesti. Silloin omistamisella on väliä. Se on myös metsäteollisuudessa pidettävä Suomessa. Päämaja vähintään. Silloin voimme varmistaa, että vielä parinkymmenen vuoden kuluttua ne tulovirrat, jotka ovat saaneet alkunsa omista puroista, joista, järvistä ja metsälöistä, ohjautuvat jatkosakin alkulähteille.

Tulevaisuudessa on oma metsä, mutta ei enää suomimetsää. Metsälöt on jaettu – ei kansojen kesken, vaan yhtiöiden kesken. Ei omis-

PMA 9, 2000

tuksen, vaan käytön perusteella. Metsän omistus on oma juttunsa. Eivät yhtiöt enää ole niistä kiinnostuneita. On pakko omistaa, jos ympäristö on kuriton. Kun pärjätään muutenkin ja kun pelisäännöt ovat kaikille samat, ei raaka-aineen omistamiseen enää tuhlata.

Metsäopit vaihtuvat siinä kuin muutkin opit. Aika aikaansa kutakin. Kaikki kasvatusopitkin uudistuvat. Tieteessä ja tutkimuksessa riitä siivittää kehitystä. Teesi, antiteesi, synteesi, siinä kehityksen laki myös metsätieteissä. Itseisarvon ja välinearvon punninta luo pohjan tieteen tekemisen suunnalle.

Monimuotoisuus valtaa alaa. On sijansa tehokasvuopille, luontaiselle uudistumiselle ja niiden lukuisille välimuodoille. Itse näen eroja kivi-, kasvi-, eläin- ja ihmiskuntien välillä. Siispä itseisarvoiselle metsällekin on paikkansa, mutta yhteisesti alueellisesti rajattuna.

Tulevaisuudessa kuningas-kuningatarpari ovat metsän omistaja ja lopputuotteen ostaja. Jos toinen pää ei halua myydä, eikä toinen ostaa, turha siinä välissä on vonkua. Metsänomistajat jakaantuvat entistä selvemmin kahteen ryhmään. Yksille metsä on sijoitusmuoto siinä kuin osakkeet ja obligaatiot. Heidän metsänsä hoitavat asiantuntijat siemenestä siemenmu-naksi. Toisille metsä on itseisarvo. Heille kaikki tarjottu on aina liian vähän. Ei ihme, että ketjun välilienkkejä kiinnostaa kovin, mihin suuntaan arvot ja käyttäytyminen kehittyvät.

Koko metsäklusteri tehdään virtuaaliseksi peliksi. Näen metsäni kolmiulotteisesti runko rungolta. Voin itse suunnitella, minkä puun mistäkin myyn tai muuten käytän. Tiedon välitän sähköisesti ketjussa eteenpäin. Tiedän myös puun loppukäytön. Vastaavasti toimii loppukäyttäjät.

Puu on kaunis. Se on aina yksilö. Metsä on kauneus. Se on kokonaisuus. Upeinta on kuitenkin maisema, jossa näkyvät kaikki luonnon keskeiset olemuspuolet – metsä, järvi ja pelto. Oma sielunmaisemani on näiden yhdistelmä. Sitä suojelen, mutta sisälläni. Annan metsän kasvaa. Koko metsäketju saa hyötyä siitä – siemenestä sellun kautta sanomalehdeksi ja taimesta tukin kautta taloksi.

KURSSILLA KOMMENTOITUA

Tarvitaan brändäystä:
vapaan onnellisen metsän tuotteet.

Mikään puu ei kasva taivaaseen

Vaikka Suomessa on metsäpinta-alaa suhteessa väkilukuun sängen runsaasti, emme kykene absoluuttisella puun määrällä kilpailemaan suurten metsävaltioiden kanssa. Rajalliset resurssit ovat pakottaneet meidät miettimään tehokkaita toimintatapoja. Ajan myötä näin on syntynyt kilpailukykyistä ja kannattavaa teollisuutta. Myös ympäristöpuolella tiukentuneet päästönormit ovat aika ajoin tuntuneet rajoitteelta, mutta myöhemmin mahdollistaneet kilpailuedun jo hyväksi havaittujen toimintatapojen kautta ympäristötietoisuuden kasvaessa muuallakin maailmassa.

Metsäteollisuutemme nyt on suuntaamassa investointejaan yhä enenevässä määrin ulko-

maille. Silti suomalaisella metsällä tulee olemaan merkittävä rooli maamme hyvinvoinnin tuojana myös tulevaisuudessa.

Ensinnäkin poliittisesti vakaa toimintaympäristö, joka mahdollistaa keskeytyksettömät toimitukset asiakkaille, on asia jota opimme arvostamaan seurattuamme vielä hetken sähläystä puhtaasti laskentaopin perusteella tehtyjen investointipäätösten kanssa.

Toiseksi ympäristöseikat nostavat päätään jatkossa entistä voimakkaammin. Niillä mittareilla metsäsektorimme toiminta kestää tarkastelun, varsinkin kun hieman skarppaamme yhteistyötä ympäristöjärjestöjen suhteen.

Kolmanneksi metsän potentiaalista on hyö-

dyntämättä vielä valtaosa. Biopolttoaineet korvaavat fossiilisia vaihtoehtoja. Puun kuidusta voidaan sopivalla käsittelyllä rakentaa melkein mitä vain – asioita, jotka olemme nykyään totuneet tekemään muista materiaaleista.

Metsän virkistysarvojakaan ei sovi unohtaa. Niin turistikohteenä kuin asumisympäristönä puhdas ja hiljainen metsä luo tilausta itselleen suurkaupunkien saasteiden ja melun vastapainoksi.

Muutos vaatii tekijöitä, ei ainoastaan toimenpideohjelmia ja strategioita. Tässä muutoksessa haluan olla myös itse proaktiivisesti mukana.

PMA 12, 2001

PMA 16, 2003

Kävin kuukausi sitten tapaamassa alan professoria melko pitkälle mietityn ja valmistellun puukuitua hyödyntävän yritysideoon suhteen. Kyse oli muutamasta valmistusteknisestä kysymyksestä. Professori kysyi kolmeen kertaan varmistaakseen: ”Sinulla on siis markkinat, muttei tuotetta?”. Kun vastasin, ”kyllä”, ei yli 90 patentin omaava professori ollut uskoa korviaan. Alun häkellyksen jälkeen hän tosin suhtautui asiaan innostuneesti.

Tapaaminen oli herättävän stereotyyppinen. Kauppatieteilijänä tiesin innovaationi olevan toteutettavissa. Insinöörinä professori oli tottunut tekemään keksinnön ja miettimään sitten, voiko sitä kenties hyödyntää jossain. Tähän meidän on saatava muutos seuraavassa kymmenessä vuodessa. Metsänhoitajat, prosessi-insinöörit ja kauppatieteilijät eivät voi enää heilua omissa oloissaan. Täytyy tunnustaa, että kysyntä voi luoda tarjontaa, ei ainoastaan päinvastoin. Tätä luodaan aidolla poikkitieteellisyydellä.

Oma sukupolveni on jo kokenut maailman kiireen ja tuottavuustavoitteet muunakin kuin haaveiltuna tavoitetilana. Suomi metsineen edustaa kestävästä kehityksestä, mutta myös korkeaa elämänlaatua. Suomalaiset ovat pienenä kansana menestyneet sopeutumalla. Metsästä taas on aikojen saatossa saatu hyvinvointia hyvin monella eri tapaa. Nyt on jälleen aika hakea uusia ratkaisuja. Tämä tapahtuu toiminnan, ei toimintaohjelmien kautta!

KURSSILLA KOMMENTOITUA

Sähköisen viestinnän kehitys ei poista pehmapaperin tarvetta.

Hannu Raitio, ylijohtaja, professori
Metsäntutkimuslaitos

Yhteistyöllä biotalouteen

Metsät ovat kautta aikojen luoneet suomalaisten hyvinvoinnin perustan. Uskon, että niin tapahtuu jatkossakin, joskin hieman toisella tavalla kuin tänä päivänä.

Eränkäynti ja kaskiviljely eri muodoissaan lienevät vanhimpia käyttömuotoja, joilla suomalaiset ansaitsivat elantonsa metsistä. Sittenmin tervasta tuli tärkeä kauppatavara. Tervakauppaa seurasi lankkujen sahaus ja sahateollisuuden kehittyminen. Sitten siirryimme työvoimavaltaisesta kulttuurista teolliseen massa- ja paperiteollisuuden aika-kauteen, jossa kannattavuutta ja tehokkuutta haettiin koneita ja tekniikkaa parantamalla.

Vähitellen kuvaan tuli myös raaka-aineen täysimittainen hyödyntäminen parhaalla mahdollisella tavalla. Tänä päivänä ja ennen kaikkea lähitulevaisuudessa haemme kannattavuutta ja kilpailukykyä puuraaka-aineen laadusta ja ominaisuuksista. Kaiken tämän kehityksen takana on ollut ja tulee aina olemaan osaamisen kehittyminen ja sen myötä uuden tiedon lisääntyminen.

Globalisaation voimistuessa vaatimus kestävästä kehityksestä voimistuu. Lähitulevaisuudessa siirrymme vähitellen öljypohjaisesta taloudesta biopohjaiseen talouteen. Tämä luo uusia mahdollisuuksia meille, joilla on hallussamme vihreä kulta.

Metsät ovat tulevaisuudessa yhä merkittävämpi raaka-aineen ja energian lähde. Vih-

reästä kemiasta tulee uusi aluevaltaus, jota hyödyntävät yhtä hyvin nykyiset metsäteollisuuden toimijat, kuin kemian teollisuus sekä lääke- ja elintarviketeollisuus. Puutuotealakin saa yhä voimakkaamman jalansijan. Samalla metsistä tulee ihmisen fyysiselle ja henkiselle hyvinvoinnille yhä merkittävämpi.

Metsät tarjoavat yhä monipuolisemman elinkeinoelämän perustan. Tämä kehitys edellyttää kuitenkin vahvaa osaamisen kehittymistä ja panostusta tutkimus- ja kehitystoimintaan. Tulevaisuudessa kannattava ja kilpailukykyinen metsätaloutemme, samoin kuin teollinen tuotanto, pohjautuu entistä syvällisempään tietoon ja osaamiseen metsistä ja puun ominaisuuksista.

Uudet tuotteet ja palvelut syntyvät entistä useammin eri tieteenalojen ja elinkeinoelämän globaalina yhteistyönä. Metsäntutkijoiden tulee panostaa tulevaisuudessa yhä enemmän tiedon tuottamiseen ja hankkimiseen ohella tiedon ja osaamisen tuotteistamiseen ja markkinointiin.

KURSSILLA KOMMENTOITUA

Kuusen sisäoksista saatavilla antioksidanteilla vanhatkin ukot kelottuvat, mutteivät mätäne.

PMA 16, 2003

PMA 15, 2003

PMA 5, 1998

PMA 4, 1997

PMA 3, 1997

PMA 11, 2001

PMA 9, 2000

PMA 1, 1996

PMA 6, 1998

PMA 3, 1997

PMA 20, 2005

PMA 16, 2003

PMA 4,
1997

Perhemetsätalouden selkäranka säilyy

Metsä on aina näkynyt elämässäni. Lapsuudenkotini ikkunoista Pusulassa ei juuri muuta näkynytäkään. Suhde metsien hoitoon ja hakuihin oli luonteva. Metsät haluttiin saada yhä parempaan kuntoon, jotta ne tarjoaisivat toimeentuloa ja rahoitusta investointeihin. Isä ojitti suot, rakensi metsätiet ja istutti metsälle huonoimmat pellot ja luonnonlaitumet. Kuulun monen muun suomalaisen kanssa sukupolveen, joka on maidolla kasvatettu ja metsällä koulutettu.

Oli hyvin helppo aistia metsien hoidon ja käytön pitkäjänteisyys. Se oli uudistuvan luonnonvaran järkevää käyttöä sukupolvelta toiselle. Se oli koko maatilan ylisukupolvista kehittämistä. Nykytermein se oli kestävä metsätaloutta.

Kuvaamani historia on vasta vajaan puolen vuosisadan takana. Kehitys on muokannut suomalaisen metsänomistajan arvoja, mutta ei muuttanut niiden perusteita. Päätösvalta oman metsäomaisuutensa hoidossa, ylisukupolvinen ajattelu ja luonnon antamien rajoitteiden kunnioittaminen ovat edelleen suomalaisen metsänomistajan perusarvoja. Uskon, että nämä arvot säilyvät hyvin pitkään, vaikka metsänomistajien joukko muuttuukin koko ajan.

Metsänomistajien perusarvojen kunnioitus ei ole tänä päivänä itsestään selvää. Ei kaikille kansalaisjärjestöille eikä edes virkamiehille. Nämä perusarvot eivät ole kauppatavaraa. Niiden loukkaaminen johtaa aina vastareaktioihin.

Yksityisten ihmisten metsät eivät ole yhteistä omaisuutta.

Suomalaiset metsätilat ovat kooltaan keskimäärin pieniä, vain noin 30 ha. Metsäomaisuuden pirstoutumisesta on kannettu huolta vuosikymmeniä, mutta tilanne näyttää edelleen polarisoituvan. Meille syntyy nykyistä suurempia metsätiloja, jotka tarjoavat toimentulon omistajalleen. Samanaikaisesti lisääntyy kaikkein pienimpien palstojen lukumäärä. Kehitys osoittaa, että suomalaiset haluavat edelleen omistaa maata. Ei ehkä vain taloudellisista syistä, vaan monista syistä. Harva on valmis myymään edes pientä palstaansa, vaikka kokisi sen hoidon työlääksi.

Vuosien mittaan on esitetty erilaisia malleja metsien yhteisomistuksen tai järkevämmän kiinteistörakenteen aikaansaamiseksi. Käytännössä mitään ei ole kuitenkaan tapahtunut, mikä on kustannustehokkaan metsänhoidon näkökulmasta huono asia. Toisaalta se kuvastaa suomalaisten metsänomistajien läheistä suhdetta metsäänsä. En usko, että tilanne tästä nopeasti muuttuu. Ainoaksi tavaksi pienen tilakoon

aiheuttamien ongelmien poistamiseksi jää tilojen välinen vapaaehtoinen yhteistyö. Yhteistyön katalysaattorina tarvitaan yleensä metsänhoitoyhdistyksen kaltainen organisaatio.

Suomi on kansainvälisessä tarkastelussa metsätalouden suurvalta. Asema perustuu laajan tuotannon lisäksi osaamiseemme koko puuntuotannon ja jalostuksen ketjussa. Vahvasta perusasemastamme johtuen valmiutemme kohdata käynnissä oleva murros ovat paljon paremmat kuin useimmilla muilla sektoreilla.

Suomalaisen perhemetsätalouden kannattavuuden turvaaminen edellyttää kohoavia hakkuumääriä. Maamme puuvarat mahdollistavat sen, sillä ne ovat suuremmat kuin koskaan. Kotimaisen puun käyttö ei ole kuitenkaan lisääntynyt 1990-luvun puolivälin jälkeen. Vakaan hintakehitys sekä puukaupan reilut ja avoimet pelisäännöt turvaavat puun markkinoille tulon jatkossakin.

Metsäteollisuutemme kasvanut puuntarve on tyydytetty tuontipuulla. Parikymmentä vuotta sitten kauhisteltiin 3–4 miljoonan kuutiometrin tuontipuumäärää. Nyt se on ylittänyt 20 miljoonaa kuutiometriä. Vaikka tuonti puutakin tarvitaan, sen osuutta on pystyttävä pienentämään.

Puun käyttöä on pystyttävä monipuolistamaan. Aika ajoin teollistamisen historiassa on uusien innovaatioiden aiheuttamia hyppäksenomaisia kehitysvaiheita. Nyt olisi otollinen

KURSSILLA KOMMENTOITUA

Sellaista koneellista kehitystä ei tule tapahtumaan minkä avulla pöhelikötkin saadaan hoidettua.

hetki koko metsäsektorin innovatiiviselle uudelleenarvioinnille. Silloin näkisimme puusta valmistettuja uusia tuotteita, joita olisi vaikea puuksi tunnistaa.

Kehitystyössä tarvitaan koko sektorin yhteistyötä. Valitettavasti viime vuosien kehitys näyttää menneen aivan toiseen suuntaan. Yhä suurenevien yritysten usko omaan kaikkivoipaisuuteensa ei tue koko metsäsektorimme menestystä. Esimerkki yhteistyön mahdollisuuksista on puutuotealan konkreettinen kehittämisohjelma, jonka todelliset tulokset antavat yhä odottaa itseään. Metsäsektorimme tarvitsee panostusta pitkäjänteiseen kehitys- ja tutkimustyöhön sekä puun käytön edistämiseen. Ellei näissä asioissa yhteistyökykyä löydy, on turha odottaa suuria tuloksiakaan.

Yksi upeimpia metsäsektorin yhteisiä saavutuksia on henkeä kohti lasketun puun käytön kaksinkertaistaminen viimeisen kymmenen vuoden aikana. Kuinka sama herääminen voisi tapahtua muuallakin Euroopassa, on suomalaiselle metsäteollisuudelle suuri haaste.

Globalisaatio siirtää tuotantoa maasta ja maanosasta toiseen. Se luo uusia markkinoita, pakottaa kehittämään uusia tuotteita ja mahdollistaa kustannustehokkuuden vertailun eri

puolilla maailmaa. Globalisaatio on uhka, mutta suomalaisen metsäteollisuuden lähtökohdista toimivalle elinkeinolle se on enemmän mahdollisuus.

Vanhoiden paperikoneiden sulkemiset eivät lopeta Suomessa toimivaa paperiteollisuutta. Samalla on kuitenkin pystyttävä huolehtimaan siitä, että jäljelle jääneitä tehtaita kunnostetaan ja parannetaan jatkuvasti. Ne luovat pohjan jatkuvalle menestymiselle ja turvaavat kotimaisen puun käytön pysymisen korkealla tasolla.

Metsäpolitiikka ei Suomessa ikinä ole ollut todellinen kiistan aihe. Siinä suhteessa maatalous- ja metsäpolitiikka eroavat kuin yö ja päivä toisistaan. Vain organisaatiot ovat siitä kiistelleet asemansa takia, eivät metsätalouden kannattavuuden tai metsien hoidon hehtaarien takia. Tulevaisuuden organisaatioille toiminnan tehostaminen on elinehto.

Metsäpolitiikan keinot ovat Suomessa talouden globalisoituessa rajalliset. Metsien hoitoa ja hakkuita ohjaa metsälaki ja kestävä metsätalouden rahoituslain kautta voidaan vähäinen määrä valtion varoja ohjata yksityisten metsänomistajien metsien hoitoon. Metsälainsäädäntömme kaipaa hiomista, ei perusteiden

muuttamista. Tärkeintä on varmistaa metsänomistajan oikeusturva kaikissa tilanteissa sekä purkaa hallinnointiin liittyvää byrokratiaa.

Eniten metsätalouden toimintaan vaikuttaa metsätalouden ulkopuolisen lainsäädännön muuttuminen. Selvin esimerkki on kilpailunrajoituslainsäädäntö. Se on muokannut kotimaan puumarkkinat uuteen järjestykseen.

Myös ympäristölainsäädäntö on synnyttänyt epäilyjä ja vastakkainasetteluja. Onkin mahdotonta kuvitella, että Natura-prosessien kaltainen maanomistajan oikeuksien vähätely edistäisi metsänomistajien myönteistä suhtautumista ympäristöasioihin. Muutoksen

PMA 10, 2000

PMA 17, 2004

PMA 11, 2001

merkit ovat kuitenkin hyvällä tavalla näkyvis-
sä Etelä-Suomen metsien monimuotoisuus-
ohjelma Metson kokeiluhankkeissa. Vapaaeh-
toisuuteen perustuva, metsänomistajien arvo-
ja kunnioitava luonnon monimuotoisuuden
suojelu tuottaa parhaita tulosta. Tämä ei tie-
tysti riitä kaikille ympäristöjärjestöille, vaan
kiistat jatkuvat.

Suomalaiset metsät kasvavat ja voivat hyvin.
Suomalainen metsäteollisuus on edelleen vah-
vaa. Koko arvoketjun toiminta ja tehokkuus
on maailman huippua. Haasteita ja uhkia on
paljon, mutta kokonaisuutena tulevaisuuden
eväät ovat hyvät.

Puun käytön rinnalle metsänomistajat
ovat etsineet vaihtoehtoisia tuotteita tai pal-
veluita, jotka voisivat tarjota uusia ansain-
tamahdollisuuksia. Näitä ovat niin erilaiset
matkailutarkoituksiin kuin vaikkapa maise-
mansuojeluun liittyvät palvelut. Ne voivat olla
mahdollisuus, mutta eivät se valtaväylä, jo-
hon suomalaisen metsänomistajan menestys
perustuu. Lisäksi metsien hoidon ja käytön
suositukset vähentävät mahdollisia ristirii-
toja. Metsien hoito ja käyttö pitävät osaltaan
huolta maaseudun viihtyisyydestä ja elinkel-
poisuudesta.

Suomalaisen metsänomistajan tulevaisuus
rakentuu jatkossakin puun jalostamiseen eri
tavoin. Siksi sen kehittämiseen on panostetta-
va koko ajan. Puun arvo uusiutuvana raaka-
aineena on korostunut. Puun käyttö energian-
tuotannossa tarjoaa todellisen vaihtoehdon
muulle puunjalostukselle.

Metsänomistus muuttuu ja metsänomista-
jien tavoitteet metsiensä käytölle voivat muut-
tua. Perhemetsätalous on suomalaisen metsä-
sektorin selkäranka tulevaisuudessakin. Met-
sänomistajien oma yhteistyö on vahvistanut
tuottavaa metsätaloutta. Samalla siitä on kehiti-
tynyt sosiaalisen kestävyuden esimerkki muille
metsätaloutta kehittäville maille.

Liisa Saarenmaa, *metsäneuvos*
Maa- ja metsätalousministeriö

Puutalossa asuu ekologinen perhe

Vuosituhanne vaihteen Millenium-huuma
ja sitä seurannut hedonistinen kulutuskäyt-
täytyminen ovat vuonna 2015 vaihtuneet ko-
dikkaita arvoja korostavaksi elämäntavaksi.
2000-luvun ensimmäisellä vuosikymmenellä
fossiilisten polttoaineiden sekä muiden uu-
siutumattomien luonnonvarojen ehtyminen
ja hinnannousu ovat muuttaneet ihmisten
tuotanto- ja kulutustapoja Johannesburgin
maailmankokouksen linjausten mukaisesti.
Sen sijaan että ihmiset halusivat kuluttaa
mahdollisimman paljon, hyvin muotoillut,
kestävät ja kauniit tuotteet ovat tulleet suo-
situiksi Euroopassa.

Kulutuksen vihreän muutoksen myötä puu-
ta on eurooppalaisessa asumisessa alettu suo-
sia niin uusien omakotitalojen rakentamises-
sa kuin korjausrakentamisessakin. Skandinaa-
vinen muotoilu on valloittanut markkinoita
Ikean vanavedessä kaikkialla maailmassa.

Euroopan yhteismarkkinat tarjoavat
pohjoismaiselle puurakentamiselle laajan asi-
akaskunnan, kun keskiluokkaiset perheet ha-

luavat yhä useammin valita rakennusmateri-
aaliksi puun. Pohjolan olosuhteissa kehitetyt
rakenneratkaisut yhdistettyinä uusiutuviin
luonnonvaroihin perustuviin lämmitysjär-
jestelmiin, kuten aurinkoenergiaan, maaläm-
pöön ja puulämmitykseen, ovat osoittautu-
neet yhä kalliimmaksi käyvän energian myö-
tä edullisiksi ja kestäviksi ratkaisuiksi.

Kalliin energian vuoksi ihmiset tyytyvät
melko pieniin taloihin. Tyypillinen keskieu-
rooppalainen omakotitalo on kaksikerrok-
sinen puutalo, jossa on keittiö ja olohuone
alakerrassa ja kaksi tai kolme makuuhuonet-
ta yläkerrassa. Talon takana olevassa pienes-
sä puutarhassa on puusta rakennettu patio
sekä pieni vaja puutarhakaluja varten. Jois-
sakin luksusratkaisuissa jopa uima-allas on
rakennettu puusta.

Suomalainen rintamiestalo on siis ko-
kenut uuden tulemisen vieraalla maaperäl-
lä. Voittokulku alkoi Belgiasta, jossa ihmi-
set ovat perinteisesti olleet mieltyneitä ul-
koilmaelämään, vaikka asuvatkin Euroopan
urbaaneimmalla alueella. Belgialaiset kuten
suomalaisetkin ovat ”taviksia” sanan hyvässä
merkityksessä. Rintamamiestaloa muistutta-
vat uuden aallon puurakenteiset omakotita-
lot sopivat sitä paitsi hyvin keskieuropa-
laisten kaupunkien kaupunkikuvaan.

Suomalaisen puurakentamisen voittokul-
kua vauhditti jakelukanavaa koskeva inno-

KURSSILLA KOMMENTOITUA

Sahamiehen unelma:
Joka kolmannelle
kiinalaiselle puutalo.

PMA 17, 2004

PMA 8, 1999

vaatio, joka kuten kaikki innovaatiot, oli pohjimmitaan äärimmäisen yksinkertainen. Puurakentajat kehittivät internetistä virtuaalisen jakelukanavan, jossa asiakkaat voivat rakentaa oman kotinsa alusta loppuun valmiiksi. Vaihtoehtoja tarjotaan muutamia, mutta ei liian monta, ettei asiakas joudu ylitsepääsemättömään valintatilanteeseen. Nettijärjestelmä laskee hinnankin valmiiksi ja tilauksen voi lähettää saman tien toimittajalle.

Suomalaiset sahat, jotka vielä 2000-luvun alussa kannattivat Euroopan sahatavaran ylituotannon vuoksi huonosti, ovat vuoteen 2015 mennessä parantaneet kannattavuutta kehittämällä pitemmälle jalostettuja tuotteita. Se on heijastunut myös korjuuketjuun, joka pystyy toimittamaan sahoilta kehittyneille puutuotealan toimittajille juuri sopivia puutavaraeria.

Tukkipuun kasvatusta on edelleen kunniaa ja parhaat tukit päätyvät hirsitaloiksi ja muihin erityiskohteisiin, joista myös maksetaan markkinoilla hyvä hinta. Pieniläpimittainen mänty, jo-

ta Suomen metsistä saadaan ennen näkemättömiä määriä, jalostetaan insinööripuutuotteiksi, joita voidaan käyttää muussa kuin hirsirakentamisessa. Sen ansiosta metsiä kannattaa hoitaa harvennushakkuin, mikä palkitaan korkealaatuisen tukkipuun korkealla hinnalla päätehakkuuvaiheessa.

Suomessa pientalot lämpiävät yleisesti puulla, mikä on nostanut kotimaisen puun käytön uuteen ennätykseen. Myös Keski-Euroopassa metsävaroja on alettu käyttää pientalojen lämmitykseen, mikä on mahdollistanut suomalaisen lämpölaitosteknologian viennin.

Suomalaisesta puusta rakennetuissa taloissa asuu onnellisia perheitä, jotka arvostavat rakennusmateriaalin kauneutta, kestävyyttä, uusiutuvuutta ja hyvää lämmöneristystä. Puusta rakentamisen vihreä aalto on parantanut asuin ympäristön viihtyisyyttä, sillä ihmiset ovat innostuneet istuttamaan pienille pihailleen puita. Kestävän kehityksen periaatteesta on tullut totta.

PMA 19, 2005

Metsän unelmia a'la Carte

Kun jonkun asian toivotaan tapahtuvan niin kaukana tulevaisuudessa, että sen toteutumisesta ei ole varmaa tietoaakaan, sanotaan asian olevan pitkissä puissa. Juuri sellaisia ovat metsän ja metsän miesten unelmat. Ihmiselämän mittaisia, monesti pitempiäkin. Metsän unelmaa ei kymmenessä vuodessa muutella. Mutta alku muutokselle saadaan kyllä kymmenessä vuodessa aikaan jos halutaan.

Suomalaisissa suvuissa lähes 85 prosenttia metsistä siirtyy perintönä tai sukulaiskauppalta. Muuta metsäkauppaa tehdään aika vähän, vaikka metsähehtaarin saisi sentään vielä kunnollisen taulutelkkarin hinnalla.

Metsän ostaminen on vain harvoin sijoittamista. Metsällä on suomalaiselle muunlaisia arvoja kuin raha. Vaikka metsänomistuksella on viime vuosina päästy keskimärin jopa vii-

den prosentin vuosituottoihin, on yksityishenkilöiden rahojen sijoittaminen metsään harvoin varsinaista liiketoimintaa.

Unelmani on, että metsänomistus alettaisiin ymmärtää oikeana liiketoimintana siinä missä kännyköiden tekeminen, pankkisijoitukset tai pörssi. Nythän metsä on monelle omistajalleen kuin vaarin rahapussi piirongin laatikossa. Silä käydään vain hädän hetkellä. Muuten puun annetaan rehottaa omillaan. Oikeaksi liiketoiminnaksi metsäpito kehitty vasta sitten kun sen tuottoon aletaan kiinnittää nykyistä paljon enemmän huomiota. Siinä tarvitaan masamarkkinoiden lisäksi erikoistumista.

Tässä vaiheessa herää perinteinen metsänhenki ja varoittaa, että puhtaaksi liiketoiminnaksi muuttuva metsänpito uhkaa vääjäämättä luonnonarvoja, ellei muuta niin ainakin monimuotoisuutta.

Uskon, että asia on juuri päinvastoin. Liikkeyritysmäinen tuottovaatimus parantaisi huolenpitoa ja se taas kohentaisi tuottoa. Syntyvä positiivinen kierre koituisi kaikkien, myös luonnon eduksi.

Olen itse kaupunkilainen enkä omista metsää edes kesämökkitontin vertaa. Tällaisten kaupunkilaistumpeloiden käsiin on suuri osa suomalaismetsistä kuitenkin perintöjen kautta ajautumassa. Aiempaa kokemusta metsän hoitamisesta tai ekonomiasta ei ole.

Uuden metsänomistajapolven kiinnostusta metsään ei voi herättää pelkillä luonnonarvoilla, puiden huminalla ja vuodenajoilla. Tarvitaan paitsi taloudellisia täkyjä myös innostavia erikoisuuksia, joilla myönteinen kierre saadaan aikaan.

Loma-asuntoni vuokraisäntä, joka on todellinen metsän mies, tarjoaa hyvän esimerkin innostavasta ja innostuneesta metsähoidosta. Hämeessä sijaitsevalla tilalla kasvaa lähes 40 eri puulajia, suurin osa tietysti tavanomaisia metsäpuulajeja. Harvinaisempia ovat sadan rungon tuijametsikkö ja ympäri tilaa viime vuosina istutetut visakoivut.

Visakoivu onkin hyvä esimerkki aivan viime vuosina levinneestä erikoispuiden kasvatusinnosta. Visa saattaisi tarjota sopivaa haastetta ja uutta innostusta myös kaupunkilaisille metsänomistajille.

PMA 15, 2003

Visapuun kasvatusta perustuu normaalia suurempaan vaivannäköön ja taitoon. Se tarjoaa kuitenkin onnistuessaan vastikkeeksi huomattavasti normaalia puuntuottoa paremman taloudellisen tuloksen.

Visakoivun taimia saa helposti, puun ostajia on useita ja hinta erittäin hyvä. Yhden rungon hinta voi olla tuhat euroa. Taitava isä istuttaa ja hoitaa lapsilleen pienehkölläkin alalla miljoonamaisuuden.

Visa on kuitenkin poikkeus. Muiden erikoispuiden markkinat ovat alamaissa, kuun ei ole yhtään ostajaa ei ole myyjääkään. Hämeen hieno ja korjausvalmis tuijametsikkökin saa siis seistä ja odottaa tulevaisuuden puuseppiä.

Visakoivun viljelyalan kasvu on suureksi osaksi visaviljelyn kikkoihin paneutuneen Visa-seuran ansiota. Samanlaisia aktivistiryhmiä tarvittaisiin myös muiden erikoispuiden kasvatuksen markkinoiksi. Niiden kautta saataisiin erikoispuiden kauppakin kuntoon ja sisältöä kaupunkilaisten metsäomistajien hiljaiselle harastukselle. Jos puun hinta on kymmeniä kertoja kovempi kuin sellupölyn hinta, alkaa se varmasti kiinnostaa sukanvarsiomistajia.

Metsänhoitoyhdistykset, puutavarafirmat, maaseudun kehittämisrahastot, matkailuväki ja muut innostuneet pitää aivan lähivuosina saada kehittämään nykyaikaisia palvelupaketteja kaupunkilaistuneille metsäomistajille, jotka panostavat erikoispuihin.

He turvaavat Suomen luonnon todellisen monimuotoisuuden – metsää a’la Carte.

KURSSILLA KOMMENTOITUA

Suunnittelutalous perustui tonneihin, ei rupliin. Mihin perustuu metsätalous – motteihin vai euroihin?

Sirkka Hautojärvi, kansliapäällikkö
Ympäristöministeriö

Menestystä metsädiplomatialla

Unelmani metsästä vuonna 2015 voidaan kiteyttää lyhyesti. Se on terve monimuotoinen metsäluonto, joka antaa Suomessa hyvinvointia taloudellisesti, ruumiillisesti ja henkisesti. Metsästä saatava elanto tukee Suomen eri alueita kekseliäästi.

Visio ei toteudu itsestään. Sen eteen on tehtävä töitä. Maailma muuttuu nopeasti, ja ympäristöasiat tulevat tässä muutoksessa olemaan merkittävä ajuri. Unelmiini sekoittuikin aimo annos toimintaympäristön realismia lähitulevaisuudesta.

Maailmassa tajutaan entistä selvemmin, että luonto palvelee ihmistä, mutta ei rajattomasti. Ymmärretään, että taloutemme ja terveytemme nojaavat luonnon tuottamiin palveluihin. Suot ja metsät suodattavat, kasvit säätelevät, pieneliöt muokkaavat, lehdet tuottavat happea ja plankton elättää meren ruokavarastoja. Raaka-ainelähteet luovat vaurautta. Luonnonvälittäminen on ihmisestä välittämistä. Ympäristöargumentointia käytetään maailmalla erilaisissa poliittisissa tilanteissa yhä useammin, koska se puree.

Vuonna 2015 kamppaillaan edelleen kolmen vaikeasti hallittavan maailmanlaajuisen ympäristöongelman parissa. Ne ovat ilmastomuutoksen torjunta ja muutokseen sopeutuminen, luonnon monimuotoisuuden köyhtyminen sekä luonnonvarojen pilaantuminen. Ne pitävät yllä ja lisäävät ihmisten

ympäristötietoisuutta, joka on nyt levinnyt kaikkialle.

Ilmastopolitiikan yhteydessä on sovittu Kioton jälkeen merkittävistä päästövähennyksistä, joita toteutetaan laajalla rintamalla ja monin keinoin. EU ja Yhdysvallat tekevät rinta rinnan aktiivista työtä saadakseen merkittävät kehitysmaat mukaan päästövähennystalkoisiin. Ympäristöteknologia kehittyy nopeasti, ja sen merkitys kansainvälisessä kaupassa on jo huomattava. Päästökauppa on kehittynyt muodoiltaan ja laajentunut alueellisesti merkittävästi.

Vesikysymys on noussut entistä polttavammaksi juomaveden saastumisen jatkuesana ja kuivien alueiden laajetessa. Kasvavien talouksien lisääntyvä luonnonvarojen tarve pakottaa pohtimaan ennen itsestään selvinä pidettyjä vaurastumisen tapoja ja hyvinvointia uusista näkökulmista. Kamppailu luonnonvarojen riittävydestä on kiihtynyt siihen pisteeseen, että pyrkimyksestä ekotehokkuuteen tullut merkittävä muutosajuri. Taloudellisten ohjauskeinojen käyttö on lisääntynyt ja ympäristökustannukset sisältyvät enenevästi hintoihin. Myös talouselämässä pohditaan ympäristöriskejä vakavasti. Ihmisten ympäristötietoisuus ja luonnonkatastrofien lisääntyminen ovat kimmokkeena tähän.

Aasian taloustiikerit eivät toista lännen vaurastumisen kaavaa, vaan ottavat loikan tulevaisuuteen modernien kasvumallien

PMA 13, 2002

PMA 14, 2002

avulla. Niiden vahvuutena on kyky kehittää ekotehokkaita tuotteita, uusia materiaaleja ja palvelukonsepteja sekä kyky yhdistellä asioita ennakkoluulottomasti. Tämä vetää huippuosaamista puoleensa.

Suomi panostaa vahvuusalueisiinsa, joihin metsäosaaminen ilman muuta kuuluu. Puu uusiutuvana materiaalina hyötyy monin tavoin nousevasta ympäristöbuumista, joka tukee puutuotteiden käyttöä ja markkinointia. Suomessa metsäosaamiseen keskitetty tutkimus- ja kehityspanos on tuottanut tuloksia. Olemme vahvoja puun biokäytön osajia ja eturivissä myös hankinta- ja laitostekniikassa. Osaamme myös hyödyntää raaka-aineita entistä tehokkaammin, mikä on vähentänyt ristiiriitoja puun eri käyttömuotojen välillä. Metsätalouden ja luonnonsuojelun yhdistämisessä olemme maailman huippua.

Metsätuotteilla on muuttuneessa toimintaympäristössä hyvä kilpailuasema. Puurakentaminen on suosiossa. Puun käyttö materiaalina monipuolistuu ja jalostuu. Räättälöidyillä tuotteilla on kysyntää sisustuksessa ja rakentamisessa.

sa. Korjausrakentaminen on kasvanut. Hirsitalojen suosio jatkuu vapaa-ajan vietossa.

Ikääntynyt Euroopan väestö hakee metsästä terveyttä, virkistystä ja virikkeitä. Terveystietoisia ihmisiä on yhä enemmän. Heille metsäluonto edustaa kunnon ja hyvinvoinnin lähdeä. Luontomatkailusta on Suomessa tullut merkittävä tulonlähde eräillä alueilla. Uusia palvelukonsepteja on luotu. Ohjelmalveluyrityksiä on runsaasti, maaseutumatkailu on suosiossa, retkeily- ja vaellusreitit ovat ahkerassa käytössä ja ohjaukseen sekä opastukseen tarvittavat palvelut ovat kysyttyjä. Metsätuotteiden palvelutarjonta on monipuolistunut ja jalostunut.

Metsää lähestytään hengästyttävän monelta suunnalta: hiilinieluna, bioenergian lähteenä,

rakennus- ja sisustuspuuna, virkistys- ja luontomatkailukohteena, puuntuotantoaineistona ja suojelukysymyksenä. Samalla ollaan huolestuneita ilmaston lämpenemisen vaikutuksesta metsiin. Metsä-, ympäristö ja energiapolitiikka kietoutuvat monin tavoin yhteen. Metsäpolitiisiin ratkaisuihin kaivataan kipeästi lisää yleisoajia, jotka kykenevät yhdistämään ilmasto-, monimuotoisuus-, energia-, talous-, ja aluepoliittisia tavoitteita siten, että win-win -tilanteita syntyy mahdollisimman paljon.

Metsäala on jakautunut omaa näkemystään edistäviin alaryhmiin, jotka työskentelevät ennakkoluulottomasti muiden alojen kanssa. Ympäröivässä yhteiskunnassa kysytään, miten pysymme teknologian eturintamassa alati muuttuvassa kilpailutilanteessa. Pidämme kuitenkin metsäteollisuuden etumatkan luomalla uusia tuotteita, innovoimalla ja tuotantoteknologiaa kehittämällä.

Metsänomistajakunnan rakenne on muuttumassa ratkaisevasti ja edustaa kohta suurten ikäluokkien perillisten arvoja. Se ei mutkistunut tilannetta helpota. He eivät näe metsää yhteiskunnallisena voimavarana, vaan korosta-

KURSSILLA KOMMENTOITUA

Yksimielisyyteen on hyvä pyrkiä, mutta siihen ei ole hyvä koskaan päästä.

PMA 18, 2004

PMA 17, 2004

vat metsän merkitystä heille henkilökohtaisesti. Metsäneuvonta ei heitä entisin keinoin saavuta. Omistajat kysyvät neuvoa, kun kokevat sitä tarvitsevana.

Suomi ponnistelee rajoittaakseen yhteiskunnassa lisääntymään pyrkivää energia- ja ainemäärää. Ekotehokkuuteen pyrkivillä ratkaisuihin on keskeinen merkitys kansainvälisenä vientituotteena. Raaka-aineiden ja energian säästämistä korostava ympäristöpoliittinen ajattelu ja erityisesti pyrkimys energian säästämiseen ja uusiutuvien energialähteiden käyttöön voimistuu edelleen EU:ssa ja maailmalla ilmastomuutoksen torjunnan myötä. Suomi on tämän ennakoitunut ja hyöty teknologian ja osaamisen viennissä.

Metsäasiat ovat merkittävästi mukana mm. kansainvälisessä ilmastopolitiikassa, biodiversiteettineuvotteluissa, aavikoitumissopimuksessa ja vesipolitiikassa. EU:n tasolla metsä on mukana myös energiapolitiikassa. Itsenäinen kansainvälinen metsäpolitiikka ei kykene löytämään rooliaan perinteisesti vahvojen erillisten lohkojen todellisena koordinoijana, mistä syystä metsätieteellistä kansainvälistä yhteistyötä

on voimistettu metsiä koskevan kokonaisnäemyksen vahvistamiseksi. Asiantuntemukseltaan monipuolistunut ja kokonaisuuksia hallitseva metsäala on kysytty vaikuttaja erilaisissa kansainvälisissä neuvotteluprosesseissa. Integroidun vaikuttamisen meneillään oleviin prosesseihin havaittiin tuottavan parhaan tuloksen.

Vapaaehtoiset suojelukeinot toimivat. METSO -ohjelma saavutti tavoitteensa ja vauhditti Etelä-Suomen metsien suojelua. Aiemmin lausutut metsäluonnon monimuotoisuuden säilyttämistavoitteet on Suomessa saavutettu. Keskustelu onkin painottunut turvaamaan luonnonsuojelun intressit metsien eri käyttömuotojen viidakossa. Nopeasti kehittynyt, luonnonsuojelualueisiin tukeutuva luontomatkatilaisuus on lisännyt matkailun ohjaamisen tarvetta.

Luonnonsuojelu vaatii jatkuvaa huomiota, sillä ilmastomuutos tuo lisää muuttujia, joiden vaikutuksia ei riittävästi tunneta. Suomen lajisto muuttuu ilmaston mukana. Ei ole olemassa suotuisan suojelun tilaa, joka säilyisi ja jonka jälkeen voitaisiin tyytyväisenä todeta työ tehdyksi. Luonnonsuojelu tajutaan jatkuvaksi

prosessiksi tavoitteellisen olotilan sijasta. Luonnonsuojelutyöhön tarvitaan entistä monipuolisempaa asiantuntemusta sekä vuorovaikutusta moniin suuntiin, jotta Suomen luonnon monimuotoisuudesta voidaan pitää jatkuvaa huolta. Metsänomistajien oma työ on tässä arvokasta.

Keskustelu geenimanipulaation vaikutuksista luontoon on kiihtynyt. Luonnonsuojelijat ovat metsäasiantuntijoiden tavoin jakautuneet eri näkökulmia korostaviin ryhmittymiin. Ilmastomuutoksen uhka on tuonut epävarmuutta luonnonsuojelun tavoitteiden toteuttamiseen, vaikka monimuotoisuuden vähenemisen estäminen on edelleen yhteisenä ylätavoitteena niin Suomessa kuin kansainvälisesti. Puumateriaalin alkupe-
rä merkitsee kuluttajille entistä enemmän, sillä etenkin sademetsien tilanne huolestuttaa.

Metsäkonflikteja on edelleen. Aihekirjo niissä on moninaistunut. Suomalaiset ovat oppineet hallitsemaan konflikteja entistä paremmin ja osaavat varautua niihin. Suomalaiset myös selviytyvät niistä paneutumisen ja laajentuneen asiantuntemuksen avulla sulavammin. Metsädiplomatia kuuluu puuosaamisen lisäksi vahvuuksiimme.

Metsän poika tahdon olla...

On se niin väärin *että* metsäteollisuus ei kannata / *että* kestäväää metsätaloutta ei ole / *että* puut kasvavat väärin / *että* koneet vievät metsureilta leivän / *että* vessapaperi on aina loppu / *että* ostetaan puut Venäjältä / *että* virallinen metsäoppi on normi / *että* liito-oravat määräävät aukkojen kokoa / *että* tukkeja ei uiteta enää / *että* teollisuus menee lähemmäs markkinoita / *että* väärää puita on metsässä aina liikaa / *että* keskihinta ei priorisoi laatua / *että* sähköä on saatava halvemmalla / *että* aukkohakkuulla ei voi kävellä / *että* hinnoista ei saa sopia / *että* myyrät syövät taimia / *että* hammastikut tuodaan kaukomaarkkinoilta / *että* metsä on laiskaa pääomaa / *että* jalostamiseen ei satsata / *että* metsän kasvulla olisi muka rajat / *että* naulatessa lauta aina halkeaa / *että* myrskyt kaatavat puita / *että* kantohinta on alhainen / *että* kattotuolit sortuvat / *että* jokamiehen oikeus on kaikilla / *että* ei kuunnella loppuasiakasta / *että* verovaroja ohjataan ulkomaiselle omistukselle / *että* laudasta saa tikkuja käteen / *että* puustamaksukyky on huono / *että* metsäkeskustelu on aina liturgiaa / *että* on pakko muuttua / *että* puu kaatuu päälle / *että* myrkyjä tungetaan puuhun / *että* puu on niin nättiä / *että* vuosi 2010 on jo kohta / *että* paperia menee hukkaan näin asemoiden /
että

KURSSILLA KOMMENTOITUA

Kaikkeen ihminen voidaan pakottaa paitsi tahtomiseen.

Metsä sielunmaisemana ei muutu

Samoilien metsässä. Löydän pehmeän, mähkynhävien peittämän polun, joka vie minut suolammelle. Istuudun siellä erämaassa veteen ulottuvalle kalliolle.

Metsä on minulle suomalaisuuden ja suomalaisen sielunmaisema. Se hahmottaa minulle elämän eri muotoja, sen vahvuutta, pehmeyttä, kutsuvuutta, karkottavuutta, masentuneisuutta, riemua ja läsnäoloa.

Metsällä on vahvat juuret meille suomalaisille. Joissakin tutkimuksissa olemme todenneet olevammekin kotoisin metsästä. Metsä luo meille kasvun, uusiutuvuuden ja luovuuden suunnan. Ennen kaikkea se edustaa ihmisille myönteisyyttä.

Oma mielikuvani metsästä perustuu yhä lapsuudenaikaisiin muistikuviiin metsästä. Asuin metsän vieressä. Metsä merkitsi turvaa ja aitoutta. Se oli myös leikkipaikka ja toimintakenttä. Tällaisena sen näen nykyin edessäni.

Näen metsässä monia paradokseja: siellä ovat rinta rinnan kasvun mutta myös tuhon ainekset. Kasvat nuoret taimet luovat uskoa huomiseen, kun taas kaadettu, raastettu metsä ilmaisee surua ja jonkin jo olleen menettämistä.

Joitakin viikkoja sitten ajelin Pohjois-Savon kuntien metsäalueilla, muun muassa Lintulan ja Valamon luostareiden maiden läpi. Siellä oli myyty paljon metsää. Suuret, tien varteen pinnottu puut kertoivat kasvun hitaudesta, metsän ikuisuudesta, jota luonto ja ihminenkin säätelevät.

Kaadetut puut odottavat noutamista. Muutammat siemenpuut hakkuuaukeilla edustavat uusiutumista. Metsä on pyhää, ikuista kasvun kiertokulkua, jota ihminen ei itse asiassa voi koskaan lopettaa. Kasvu jatkuu, vaikka metsää hakataan tai tuhotaan!

Metsä ruokkii tunteitani ja tuo minulle syvän rauhan. Metsä ruokkii mielikuvitustani ja antaa sille mahdollisuuksia. Liitän metsään monia myyttejä. Voin joskus puhua metsästä jopa kahdella tasolla: syvästä sisäisestä kauneudesta tai pintakauniista harvennetusta ja hyvin hoidetusta metsästä. Symbolisesti nämä kaksi tasoa kertovat tietysti ihmisen elämän tasoista.

Metsään me suomalaiset olemme luoneet jumaliamme. Tähän tarkoitukseen ovat juuri puut ja erityisesti nimikkopuut soveltuneet hyvin. Niille on uhrattu. Niistä on tehty ikuisuuden vertauskuvia.

Metsä ruokkii ennen kaikkea aistejani. Kevään tai syksyn tulo antaa virikkeitä näköaistille. Koen erilaisuutta, näen kauniisti kasveja, solakoita mäntyjä, mutta myös rujoja puita; itse asiassa rujoisuus on luonnossa silmissäni usein kauneutta. Näen metsän aluskasvillisuuden, vihreyden, kukkien loiston ja elämän kirjon.

Metsä antaa minulle myös mahdollisuuden terästää kuuloani. Erotan havisevan haapametsikön tai kuulen hongikon huminan, saati sen, miten satakieli tai muut linnut minua kutsuvat.

Metsä antaa minulle myös makuelämyksiä. Hyödynnän metsästä puiden ja kasvien lehtiä tai neulasia, poimin sieniä, marjoja – itse asiassa melkein mitä tahansa. Metsä on täynnä vahvoja makuelämyksiä. Nyt suuhuni palaa voimakas kantarellikeiton maku.

PMA 19, 2005

PMA 20, 2005

PMA 21, 2006

KURSSILLA KOMMENTOITUA

Metsä on ylisukupolvinen projekti. Se on terapeuttilinen projekti, kun siinä ei voi hosua. Suomi tarvitsee myös henkisesti metsiä.

Metsä ruokkii myös tuntoaistiani. Tunnen tuulenvireen, huomaan myrskyn tulon tai havaitsen eläinten äänistä sään muuttumisen.

Tällaisen perusaistien virittämisen ja kohuudessa säilyttämisen koen selvästi tukevan jaksamistani. Kaupunkielämän kiireisyys stressaa keskushermostoa, uuvuttaa ihmistä. Metsä, sen hiljaisuus ja rauha tai vaikkapa metsän myrsky eivät koskaan aja meitä uupumukseen, vaan luovat elpymistä.

Me suomalaiset tarvitsemme luontoa. Kalevi Korpelan tutkimukset (Tampereen yliopisto) osoittavat meille, että kaipaamme luontoa ja erityisesti metsää voidaksemme aistia lepoa ja rauhaa. Meidän juuremme ovat perusluonnossa ja sen luomassa toivossa ja / tai menetyksessä.

Olen usein istuttanut puita ja uskon, että jokainen muukin puunistuttaja kokee tekevänsä jotakin pysyvää, ainutlaatuista – olkoonkin, että puu joskus kaadetaan. Siinä on kuitenkin vahva toivon elementti.

Saan kulkea täällä suomalaisessa metsässä vapaasti. Voin poimia täältä marjoja ja muita metsän hyödykkeitä. Minulla on jokamiehen oikeus, ulkomaalaisia hämmästyttävä suomalainen oivallus.

Mielenterveystyöntekijänä olen havainnut, että metsä on myös suomalaiselle miehelle tur-

vallinen paikka. Hänen ei tarvitse selitellä, miksi hän menee metsään kävelemään, mutta jos hän lähtee kaupungille vaeltamaan katuja, häneltä usein kysytään, mihin hän on menossa. Metsään siis mennään olemaan, vaeltamaan ja nauttimaan. Koko elämänrytmi on toinen kuin katuelämässä.

Ehkä alitajuisesti miellämme, että metsän normisto ei ole tiukka. Se antaa minulle mahdollisuuden olla poissa, saada fyysistä välimatkaa asioihin, jotka ehkä ahdistavat; se antaa aikaa miettiä, aikaa jäsenellä vaikeita elämäntilanteita. Se antaa myös mahdollisuuden sosioinnun rakentamiseen; se antaa myös oikeuden iloon. Usein sanotaan, että jaettu ilo on kaksinkertainen ilo. Ilon voi jakaa myös metsään.

Metsässä ei ole koskaan yksin. Siellä on aina puiden ympäröimänä, siellä on luontoa. Joku on aina läsnä. Harvoinpa metsää pelätään, jos ei nyt sitten kaupungin lähellä olevia metsiä.

Näen, että metsä symboloi myös monia risiiritiloja. Eri taimilajit taistelevat eloon jäämisestä. Metsässä näkyy vahvojen valta. Suomalaisena näen myös helposti, että metsässä kävely parantaa kuntoani. Kävely sinänsä purkaa ihmisestä aggressioita tai depressiota. Ja kun kävely tapahtuu ihanteellisissa olosuhteissa, on lääke valmis.

Ajoittain koen, että metsämaisema ja myös järvi maisema on lähes taidetta. Sen oivaltaminen ruokkii kauneudentajuani. Aristoteleen jo aikoinaan määrittelemät hyveet ovat kauneus, hyvyys, totuus ja puhtaus. Nämä elementit kohtaan metsässä.

Toivon siis, että yhdeksän vuoden kuluttua jokainen Suomessa elävä tai tänne muuttava näkisi metsässä kulkemisen monellakin tapaa totuuden hetkenä, jossa ihminen oppii ja saa tietoa metsän elämästä, puista, eläimistä ja ilmiöistä. Samalla hänelle annetaan oikeus ja mahdollisuus tuntea metsä sen eri muodoissa. Näin syntyy aito kohtaaminen.

Monessa toiminnassa Suomessa painotetaan tiedon omaksumista. Harvoin meille puhutaan tunteen merkityksestä. Hyvä kohtaaminen edellyttää, että tunne ja tieto kulkevat tasatahtia. Metsässä liikkuessakin usein kohtaamekin ensin tunteita ja sitten vasta tietoa. Kun suomalaisten tunnekasvatus kaiken kaikkiaan on jokseenkin rajallista, voisi metsää itse asiassa käyttää systemaattisesti tunnekasvatukseen ja tunteiden vahvistamiseen – etenkin, kun tämäntyyppinen kasvatusympäristö sopisi niin suomalaiselle miehelle kuin naiselle.

En siis näe enkä ole halunnut nähdä tältä kalloiselta näköalapaikaltani mitään uhkia tai pelkoja. Unelmissani metsäni vuonna 2015 on täsmälleen samanlainen kuin vuonna 2006. Haluan nyt ja unelmissani kokea metsän myönteisenä, ihmistä lähellä olevana, ihmisyyttä tukevana ja tietysti ihmisen mielenterveyttä edistävänä tekijänä.

Metsäakatemia muistoissa ja unelmissa

Metsäsektori ja yhteiskunta muuttuvat ajan saatossa. Ajan sykkiessä yhä nopeammin tarve metsäsektorin ja muun yhteiskunnan väliselle vuorovaikutukselle korostuu entisestään. Keinot sen edistämiseksi voivat kuitenkin muuttua – ja niiden tuleekin! Päättäjien Metsäakatemia on pyrkinyt näkemään toimintana, jossa eri alojen vaikuttajien metsätietoutta ja metsäsektorin yhteiskuntasuhteita pyritään kehittämään joustavasti, kulloinkin vallitsevaan yhteiskunnalliseen tilanteeseen parhaiten soveltuvien toimintamuodoin. Se edellyttää toiminnan jatkuvaa uudelleenarvioimista ja kehittämistä.

KURSSILLA KOMMENTOITUA

Minullakin oli pikkupoikana unelma ja se oli Päättäjien Metsäakatemia.

Lauri Hetemäki, erikoistutkija
Metsäntutkimuslaitos

Eeva Hellström, johtaja
Päättäjien Metsäakatemia,
Suomen Metsäyhdistys ry.

Muuttuiko metsäala ja mihin se on menossa?

Päättäjien Metsäakatemia ensimmäistä kurssia valmisteltaessa kerättiin talteen melko kattava otos lehtileikkeitä kesän 1996 metsäkeskustelusta. Niiden pohjalta voidaan arvioida, olivatko viimeisen 10 vuoden muutokset ennakoitavissa. Nähtiinkö tuleva kehitys vuonna 1996? Missä onnistuttiin, missä epäonnistuttiin? Miksi?

Suomi liittyi EU:hun vuonna 1995 ja sen jälkeen eduskunnan päätöksellä yhteiseen eurooppalaiseen talous- ja valuuttajärjestelmään (EMU). EMU-ratkaisun vaikutuksista metsäteollisuuden oltiin eri mieltä. Osuuspankin metsäpäivillä UPM-Kymmenen toimitusjohtaja Juha Niemelä totesi: ”Ilman Euroopan rahaliittoa ja EMU:a ja sen myötä eurooppalaisen kilpailukyvyyn pikaista kohennusta on vaara jäädä niin kasvavan Aasian kuin asemiaan kohentavan Amerikan jalkoihin”. Toiset taas epäilivät EMU:n kasvattavan Suomi-riskiä devalvaatiomahdollisuuden poistuessa (Heikki Niemeläinen, HS 11.6.1996).

Toki EU ja EMU ovat metsäalan toimintatapoja ja rakenteita muuttaneet, mutta kuten Suomen ja Ruotsin kehitys on osoittanut, metsäala näyttää pärjäävän ja sopeutuvan ilman suurta dramatiikkaa tai mittavia ongelmia, oli se niissä mukana tai ei. Devalvaatioita on aika ajoin haikailtu, mutta ilmankin on pärjätty.

Yhteisestä metsäpolitiikasta Euroopan unionissa väiteltiin kiivaasti vuonna 1996. EU:n metsienkäsittelyn periaatteet kirjattiin nk. Thomasin raporttiin ja EU:n metsästrategian valmistelu

alkoi. Suomessa tuolloin vallitsevan käsityksen mukaan EU:n ei tulisi laatia säännöksiä metsien käsittelyä varten, vaan markkinoiden tulisi mahdollisimman pitkälle ohjata puuntuotantoa.

Tuolloin ei vielä täysin nähty, että metsäpolitiikkaa tehtäisiin EU:ssa joka tapauksessa. Se vain hajaantuisi komission eri pääosastojen kesken, kasvattaen politiikan koordinaation tarvetta. Sittenkin Suomi onkin ajanut taloudellisten, yhteiskunnallisten ja ekologisten tavoitteiden määrittelyä ja koordinointia tasapainoisena metsästrategiana.

Puun käytön edistämiseksi kampanjoitiin vuonna 1996 Puun vuoden nimissä. Se vahvisti alkanutta liikehdintää puumateriaalin imagon ja puurakentamisen edistämiseksi. Meritän metsäpäivillä 29.8.1996 ympäristöministeri Pekka Haavisto oli uusista tuulista selväsänainen: ”En tule allekirjoittamaan sellaista paloturvallisuusnormin uudistusta, joka ei ole materiaalien suhteen liberaali: sen tulee mahdollistaa kolmekerroksisten puutalojen ja puisten julkisten rakennusten rakentaminen ilman

poikkeuslupia. Ympäristöministeriössä oleva ”betonipuolue” ei saa tahtoaan läpi.”

Samassa tilaisuudessa Stora Enson toimitusjohtaja Jukka Härmälä esitti huolensa siitä, miten Puun vuoden tavoitteet voidaan saavuttaa, kun perusbisnes, eli sahaaminenkaan, ei ole täällä kannattavaa. Sahateollisuuden tuotannon pelättiin kärsivän etenkin Ruotsin kruunun vaapaana jatkuneen kellumisen seurauksena.

Sahateollisuuden tuotanto kuitenkin kasvoi vuodesta 1996 vuoteen 2004 ennätysvauhtia. Vienti nousi hieman, mutta tuotantoa kasvatti enemmänkin kotimaan markkinoiden odottamattoman hyvä veto. Harva osasi ennakoida, että suomalainen käyttäisi tänään lähes kaksinkertaisen määrän sahatavaraa verrattuna vuoteen 1996. Puutavaran kotimaisen käytön boomista huolimatta sahateollisuus kärsii Euroopan markkinoiden kylläntymisestä ja kannattavuusongelmista.

Raakapuumarkkinoilla oltiin uudessa tilanteessa hintasopimusjärjestelmän tultua lakkautetuksi EU:n kilpailuviranomaisten toimesta 1996. Sitä oli edeltänyt Suomen viranomaisten samansuuntainen tulkinta jo 1994. Uuteen järjestelmään sopeuduttiin, joskin nuristen. Vaikka kantohinnoista ei ole enää sovittu, on markkinoilla aiemmista peloista huolimatta löytynyt sellainen hintataso, jolla kotimaista puuta on tullut teollisuudelle noin 10 milj. m³ enemmän kuin vuonna 1996. Myös hintavaihtelut ja hin-

KURSSILLA KOMMENTOITUA

Metsäakatemia alustaja aikamerkin jälkeen: Loppu on lähellä, minkä tulevaisuuden tutkijat vahvistavat.

Metsäakatemian kursseihin sisältyvissä tulevaisuustyöpajoissa on pohdittu metsään perustuvan hyvinvoinnin tulevaisuuden haasteita ja mahdollisuuksia sekä annettu impulsseja käynnissä oleviin metsäpolitiikan prosesseihin.

PMA 21, 2006

tataso näyttävät vuoden 1996 jälkeen olleen vakaampia kuin ennen.

Puun myyntitulooverotus otettiin käyttöön 1993. Asiantuntijat arvioivat jo silloin, että verojärjestelmän siirtymäajan päättymisen vuoden 2006 alussa saattaisi heilauttaa puumarkkinoita. Silti alkuvuoden 2006 puukaupan verkaisuus yllätti monet.

1990-luvun puolivälissä Luoteis-Venäjän metsät alkoivat kiinnostaa yhä enemmän ja alkoi puuntuonnin kasvun voimakas vauhdittuminen. Harva silti uskoj, tai halusi uskoa, sen hurjaan kasvuun. Vuonna 1996 puuta tuotiin noin 8 milj. m³, kun sitä on viime vuosina tuotu noin 20 milj. m³, josta 80 % Venäjältä. Metsäteollisuudelle muutos on ollut pitkälti tervetullut, mutta suomalaiselle metsänomistajalle sen nähdään lähinnä olleen harmi. Emme tosin tiedä olisiko metsäteollisuuden tuotanto Suomessa lisääntynyt yhtä voimakkaasti ilman tuontipuuta.

Metsäsertifiointikeskustelu tiivistyy, kun puun alkuperäkysymys ja sen todennettavuus nousevat kansainväliseen keskusteluun. ”Made in Finland” ei enää riitä, eivätkä myöskään Suomen viranomaisten antamat takuutodistukset. Asiak-

kaat haluavat puolueettomien tahojen todistuksia, että tuotteisiin käytetty raaka-aine on peräisin kestävästi hoidetuista metsistä. Niinpä vuonna 1996 perustettiin sertifiointitoimikunta pohdimaan metsäsertifioinnin tarvetta Suomessa.

Metsien sertifiointi on ollut odotetun koureroista ja joitakin vaikeita asioita ei ole vielä kukaan täysin tyydyttävästi pystytty ratkaisemaan. Sertifioinnista on silti tullut osa arkipäivää, jonka kanssa näköjään voidaan elää. Puuntuotanto ja metsäomistus ei ole lamaantunut, eikä lisääntynyt metsien monimuotoisuuden huomioon ottaminen luonnonsuojelu- ja metsälakeissa ole ollut pelätyn kaltainen metsänpeikko. Puuntuotanto ja metsien lisääntyvä suojelu on voitu yhteen sovittaa useimmiten kenties odotuksiakin paremmin. Poikkeuksiakin tosin on ollut, kuten Ylä-Lapissa.

Metsäpolitiikan perusteellinen uudistaminen käynnistyi pian Rion ympäristö- ja kehityskonferenssin (1992) jälkeen. Ensiksi valmistuivat metsätalouden ympäristöohjelmat. Uudet metsälait ja luonnonsuojelulaki olivat eduskuntakäsittelyssä kesällä 1996 tullen voimaan seuraavan vuoden alusta.

Etenkin metsätalouden tuet kuumensivat tunteita supistuttuaan vuodesta 1990 vuoteen 1996 peräti 45 %. Valtiovarainministeri Sauli Niinistö totesi: ”Tukijärjestelmän kohdalle voidaan laittaa suuri kysymysmerkki” (Iltasanomat 27.7.1996). Metsälakitoimikunnan puheenjohtaja Eljas Pohtila arvioi: ”Hallituksen kaavailema metsätukien 0,5 miljardin leikkaus merkitsisi käytännössä myös metsäkeskuksien lopettamista ja 1052 toimihenkilön irtisanomista” (HS 27.8.1996).

Metsäkeskusten valtionapu sekä valtion tuki metsänhoito- ja perusparannustöihin ovat tänään korkeammalla tasolla kuin vuonna 1996, joskin ennätysvuosista ollaan vielä kaukana. Huoli metsätalouden rahoituksen tulevaisuudesta ei sen sijaan ole laantunut.

Metsien kasvuennusteista väiteltiin. Puuston kasvu vuosina 1989–94 oli Metlan arvion mukaan 75,5 miljoonaa m³ vuodessa. Kasvun kohotessa alettiin kuitenkin tulla tietoiseksi yhä kasvavista metsänhoidon rästeistä.

Suomen metsissä olevan puuston kasvun arvioidaan nyt olevan runsaat 20 miljoonaa m³ suurempi kuin 1990-luvun alkupuolella. Kes-

kustelu sadan miljoonan motin tavoitteesta ei ehtinyt vielä jäähtykään, kun Metla julkaisi tulokset, joiden mukaan tavoite on jo lähes saavutettu.

Metsädialogin valtikasta käydään kovaa kiistaa. Siinä missä EU-maiden kansalaisista kolmannes pitää ympäristöjärjestöjä kaikkien luotettavimpana ympäristötiedon tuottajana, Suomessa elää edelleen hyvin voimakas viranomaisusko. Eniten sekä Suomessa että Euroopassa luotetaan kuitenkin metsäammattilaisiin.

Vuonna 1996 kiistaa Kuusamon yhteismetsän hakkuista oli käyty jo kaksi vuotta. Samaan aikaa aloitettiin Natura 2000-ohjelman valmistelu Suomessa. Metsäkeskustelussa peräänkuulutettiin lisää yhteistyötä ja avoimia menettelytapoja sekä ympäristöjärjestöjen että -viranomaisten kanssa.

Vuoden 2006 lopussa päättyy Etelä-Suomen metsien suojeluohjelman ensimmäinen vaihe. Uusia vapaaehtoisen suojelun keinoja on kokeiltu jo neljän vuoden ajan. Niiden myötä etenkin metsänomistajien suhtautuminen metsien suojeluun on muuttunut myönteisemmäksi kuin olisi vuonna 1996 osattu kuvitella.

Sähköisen informaatioteknologian ei vuonna 1996 uskottu uhkaavan paperituotteita. Rupert Murdoch toteaa: “En usko ollenkaan, että olemme siirtymässä paperittomaan maailmaan. Ihmiset lukevat aikakausi- ja sanomalehtiä enemmän kuin koskaan aikaisemmin” (Suomen Kurssi 31.5.1996).

Vuonna 2006 Murdochin – ja monen muun – käsitykset olivat heittäneet kuperkeikkaa. Nyt Murdoch julistaa kuinka digitaalinen media tulee syrjäyttämään paperisen sanomalehden. Murdochin uudet näkemykset konkretisoituivat hänen yrityksensä tehdessä miljardin dollarin investoinnit internetliiketoimintaan (mm. ostamalla MySpace-portaalin 400 milj. dollarilla). ICT ei ole vaikuttanut ainoastaan paperi-

tuotteiden kulutukseen OECD-maissa. Myös niiden heikko reaalihintakehitys on osaltaan seurausta painetun ja sähköisen median välisestä kilpailusta.

Kiihtynyt globalisaatio, suomalaisten yritysten omistuksen kansainvälistyminen ja toiminnan laajentuminen rajojemme ulkopuolelle sekä metsäteollisuustuotteiden markkinoilla tapahtuvat rakenteelliset muutokset olivat muutoksia, joihin Suomen metsäala ei ollut riittävän laajasti varautunut 10 vuotta sitten.

Näitä muutoksia ja niiden vaikutuksia Suomen metsäsektorille olivat eräät asiantuntijat kyllä analysoineet 1990-luvun puolivälissä, mutta ne eivät herättäneet suurempaa vastakaikua.

Viime aikojen metsäteollisuuden kannattavuusongelmat ja tuotantoyksiköiden sulkemiset sekä yritysten uusinwestointien ohjautuminen halvan tuotantokustannusten ja runsaiden käyttämättömien raaka-aineresurssien maihin ovat seurausta tästä kehityksestä. Ehkä yllättävintä niissä on ollut se, että ne ovat olleet niin monelle yllättäviä.

Jälkipuintia. Muutosten vaikutusten arvioimiselle on tyypillistä, että nopeasti tapahtuvien ja uusien muutosten merkitys yliarvioidaan ja hitaasti tapahtuvien ja jo tunnettujen muutosten tai trendien merkitys aliarvioidaan.

Vuonna 1996 EU, EMU, kantohinnoista sopimisen loppuminen sekä metsien suojelu ja sertifiointi näyttäytyivät monille metsäalalla suurilta uhkilta, jotka voisivat lamauttaa alan kehityksen. Toisaalta jo pitkään jatkuneen sähköisen tieto- ja viestintäteknologian (ICT) kehityksen nähtiin edelleen vaikuttavan samalla tavalla kuin aiemmin eli tukevan paperituotteiden kulutusta. Erityistä huolta ei tunnettu sen mahdollisia kielteisiä vaikutuksia kohtaan.

Jälkeenpäin voidaan todeta, että vaikutukset eivät ole olleet aivan odotetun kaltaisia. Muutoksiin liittyvät pahimmat pelot ja uhat eivät ole to-

teutuneet. Täsmällisemmin sanottuna kehitys ei ole ollut sellainen kuin äänekkäimmissä tai eturyhmien kannanotoissa esitettiin. Aikanaan tehdyt alan riippumattomat asiantuntija-analyytit ovat osoittautuneet kestävimmiä.

Metsäalan kehitys kuluneen 10 vuoden aikana on ollut myös osin odottamattoman myönteistä. Edellä jo viitattiin sahatavaran ja sen jatkojalosteiden kotimaisen kulutuksen veetoon. Myös metsien kasvu on ylittänyt useimpien odotukset.

Metsien eri käyttömuodoista käyty keskustelu oli vielä 10 vuotta sitten paljon mustavalkoisempaa ja konfliktihakuisempaa kuin tänään. Olennainen asennemuutos on tapahtunut siinä, että 1996 ei voitu puhua juuri lainkaan metsän ja puun vaihtoehtoisista tai rinnakkaisista käyttömuodoista. Hieman kärjistäen kaikki muu kuin puuntuotanto leimattiin marginaaliseksi. Eri-mielisyyksistä tuskin koskaan päästään, mutta metsien puuntuotannosta, matkailu- ja virkistyskäytöstä ja monimuotoisuudesta on metsäalalla tänään paljon helpompi käydä dialogia kuin osasi odottaa vuonna 1996.

Onko huominen uusi eilinen? Jotkut metsäalan teemoista ovat kestoaiheita. Ne ovat esillä vuosikymmenestä toiseen, kuten esimerkiksi metsien kasvu, kantohinnat, julkinen tuki puuntuotantoon ja metsäalaan liittyvät ympäristökysymykset. Ajan myötä niihin tulee uusia vivahteita ja painotuksia, mutta perusteemat tuntuvat jatkuvan aika lailla samanlaisina. Toisaalta metsäalalle tulee jatkuvasti uusia keskustelunaiheita ja haasteita.

Yksi tyypillinen reitti, minkä kautta ja miten asiat näyttävät nousevan esille Suomen metsäalalla, on karrikoidusti seuraava. Maailmalla, erityisesti USA:ssa tai Länsi-Euroopassa, jokin eturyhmä tai tutkijat nostavat uuden metsäalaan liittyvän teeman esille. Suomalaiset tutkijat tai eturyhmät tuovat sen kotimaan keskusteluun. Ajan myötä yritykset ja julki-

nen hallinto reagoivat ja nostavat asian viralliselle agendalle. Näin on käynyt mm. metsien monimuotoisuuden huomioon ottamisessa, metsäsertifoinnissa sekä laittomien hakkuiden torjunnassa.

Mikäli esiin nostettu asia on sellainen, että se voi muuttaa metsäalalla vallitsevia toimintatapoja, metsäalan toimijat suhtautuvat siihen usein aluksi vetäytymällä siilipuolustukseen. Korostetaan asiaan liittyviä uhkia, eikä nähdä siihen liittyviä mahdollisuuksia. Todetaan, että jos muutoksia tehdään, on se jonkin tahon toiminnan kannalta erittäin haitallinen, pahimmillaan sen nähdään merkitsevän kyseisen tahon toiminnan loppumista Suomessa.

Kun uudet asiat saavat lailliset sekä hallinnolliset puitteet, niiden kiinnostavuus metsäkeskustelussa häviää tai ainakin pienenee olennaisesti. Ajan kuluessa muutokseen sopeudutaan ja osataan hyödyntää myös siihen liittyviä uusia mahdollisuuksia. Haitalliset vaikutukset jäävät tyypillisesti huomattavasti pienemmiksi kuin aluksi pelättiin. Joissakin tapauksissa taho, joka sitä aluksi voimakkaasti vastusti, saattaa jopa hyödyntää tehtyä muutosta toimintansa kilpailuvalttina. 2000-luvun alussa METSO-toimikunnassa kehitetyt metsien suojelun vapaaehtoiset keinot ovat esimerkki tästä.

Metsäsektorillamme on myös myönteisiä esimerkkejä, joissa se on toiminut kansainvälisesti katsoen moottorina eturintamassa. Esimerkiksi ICT:n soveltaminen tehokkuuden lisäämisessä on meillä kehitetty huippuunsa tehden Suomesta niin paperikoneiden valmistuksen kuin puunkorjuun ja metsien inventoinnin kärkimaan. Suomen menestystekijäksi muodostunut klusteriajattelu ja sen rydyttämä alan sisäinen ja ulkoinen yhteistyö on myös valtaamassa alaa muualla maailmassa.

Metsäalan huominen ei siis ole vain uusi eilinen. Unelmat, kuten tässä julkaisussa, ja ennakkoluulottomuus tekevät siitä myös ylihuomisen.

Eeva Hellström, johtaja
Päättäjien Metsäakatemia,
Suomen Metsäyhdistys ry.

Juhani Karvonen, toiminnanjohtaja
Suomen Metsäyhdistys ry.

Metsäakatemia eilisestä huomiseen

Metsäakatemia syntyy

Idea ”metsänpuolustuskurssista” esiintyi ensimmäisen kerran Suomen Metsäyhdistyksen toimintasuunnitelmassa vuonna 1993. Toiminnan suunnittelu käynnistyi todella kuitenkin vasta vuonna 2005, kun lopullisen syyntekijän asian etenemiselle antoi johtaja Martti Vainio yhdistyksen hallituksen kokouksessa: ”Nyt asiaa on ryhdyttävä tosiaan valmistelemaan tai se on kuopattava lopullisesti”.

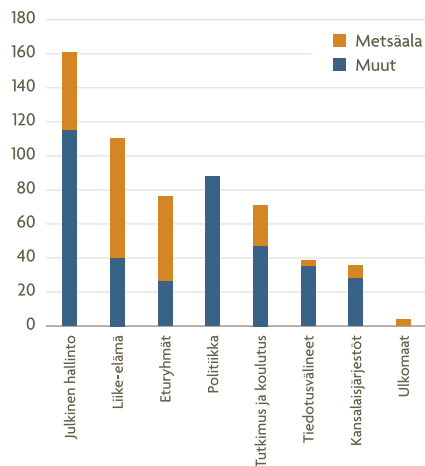
Suomen Metsäyhdistyksen toiminnanjohtaja Juhani Karvonen ja silloinen puheen-

johtaja Aarne Reunala kutsuivat koolle neuvonantajaryhmän pohtimaan Suomen keskeisille päättäjille ja vaikuttajille suunnatun keskustelufoorumin tarvetta ja toteutustapaa. Ryhmään kuuluivat lisäksi ympäristöministeriön kansliapäällikkö Sirkka Hautojärvi, Metsäteollisuus ry:n toimitusjohtaja Matti Pekkanen, MTK:n puheenjohtaja Toivo T. Pohjala sekä Metsäteollisuus ry:n tiedotuspäällikkö Kari Vitie.

Heidän johdolla ensimmäisen kurssin vetäjänä toiminut MMT Pentti Hyttinen teki

Päättäjien Metsäakatemiaa vuonna 1996 valmistellut neuvottelukunta ja Suomen Metsäyhdistyksen edustajat Kesärannan pihalla huhtikuussa 1996. Tuolloin pääministeri Paavo Lipponen lupautui Metsäakatemiaa kokoonkutsujaksi ja avaajaksi.

Päättäjien Metsäakatemian vuosina 1996–2006 järjestämälle 21 kurssille on osallistunut yhteensä 585 yhteiskunnallista vaikuttajaa. Heistä kolmannes edustaa metsäalaa ja kaksi kolmannesta muita sektoreita.

kesällä 1995 Metsäakatemian tarpeesta ja odotuksista esiselvityksen ja käytännön työ toimintakonseptin rakentamisesta alkoi.

Metsäakatemian tueksi koottiin keväällä 1996 korkean tason neuvottelukunta (ks. kuva ja liite) Metsäakatemian toiminnan suunnitteluun ja kehittämiseen. Sen puheenjohtajana on alusta asti toiminut valtiosihteeri Raimo Sailas.

Päättäjien Metsäakatemian ensimmäinen kurssi avattiin pääministeri Paavo Lipposen johdolla syyskuun 25. päivä 1996. Pilottikurssin jälkeen Metsäakatemian johtoon siirtyi MMT Eeva Hellström. Metsäakatemian kursseja on sittemmin järjestetty keskimäärin kaksi vuosittain (ks. liite). Kurssien osanottajamäärä on keskimäärin ollut 30 henkilöä ja kevääseen 2006 mennessä järjestetyille 21 kurssille on osallistunut 585 yhteiskunnallista vaikuttajaa, heistä 65 % metsäsektorin ulkopuolelta. Kunkin kurssin alustuksista ja keskusteluista on koottu kurssijulkaisu.

Sosiaalinen pääoma – silta tulevaisuuteen

Poikkisektorialisuudesta on viime vuosina tullut yhtä tuttu hokema kuin kestävästä kehityksestä tai osaamisesta ja sen kehittamisestä. Eikä syyttä. Yhteiskunnan tavoitteet kansainvälisessä kaupassa, energian käytössä ja tuotannossa, osaamisessa, aluekehityksessä ja ympäristönsuojelussa asettavat yhä moniulotteisempia vaatimuksia myös metsäsektorille. Onko tämä hyvä vai paha, riippuu lähinnä siitä, näkeekö muu yhteiskunta metsäsektorin toiminnan, tuotteet ja palvelut ongelmana vai ratkaisuna.

Sosiaalisen pääoman riittävyys on t&k:n ohella yhä tärkeämpi metsäsektorin tulevaisuudenkysymys. Sillä tarkoitetaan toimintaan liittyvää luottamusta, verkostoja sekä yhteisiä normeja ja näkemystä.

Globalisaation, lisääntyvän ympäristötoisuuden sekä julkisen sektorin roolin muutoksen pyörteissä vanhat, alan sisäiset verkostot, normit ja toimintatavat eivät enää takaa luottamusta ja menestystä yhteiskunnassa. Vain vahvistamalla alan ulkoista sosiaalista pääomaa, eli suhdetta muuhun yhteiskuntaan, voidaan lisätä toimialan vaikuttavuutta, imagoa, luotettavuutta ja houkuttelevuutta muun yhteiskunnan silmissä – ei vain kansallisesti, vaan myös muissa merkittävissä metsämaissa ja EU:ssa.

Tämä pätee erityisen hyvin metsäsektorille, jonka merkitys yhteiskunnassamme on suuri. Säilyttääkseen yhteiskunnallisen painoarvon sen on parempi olla edelläkävijä kuin leimautua ajastaan jälkeen jääneeksi.

Tällainen edellyttää kuitenkin uudenlaisia osaamista: verkostojen rakentamista kokonaan uusiin toimijoihin ja jopa ennestään vieraiden yhteisöjen kanssa, yhteisen näkemyksen muodostamista metsien käytön tulevaisuudesta muiden metsistä kiinnostuneiden tahojen kanssa sekä yhteiskuntavastuuta.

Tätä työtä tehdään Päättäjien Metsäakatemiassa. Sen viestintämallissa pyritään vahvistamaan metsäsektorin yhteiskuntasuhteita ja poik-

kisektorialista dialogia metsien mahdollisuudesta luoda yhteiskunnallista hyvinvointia.

Yhtäältä esittelemällä metsäsektorin toimintaa pyritään lisäämään metsien vastuullisen käytön hyväksyttävyyttä yhteiskunnassa. Toisaalta kuuntelemalla muiden sektorien vaikuttajia pyritään yhdessä tunnistamaan eri keinoja miten metsien vastuullisella käyttö voi tukea yhteiskunnan muita tavoitteita, kuten aluekehitystä, työllisyyttä, energiantuotantoa, ympäristönsuojelua ja väestön hyvinvointia.

Jo ensimmäisellä Metsäakatemian kurssilla herätti erityisen vilkasta keskustelua se, miten Päättäjien Metsäakatemiasta saatavia sektorirajat ylittäviä aloitteita voidaan hyödyntää Suomen metsästrategian valmistelussa. Metsäakatemian kurssien ryhmätöitä onkin pyritty suuntaamaan käynnissä olevia metsäpolitiikan prosesseja tukevaksi. Erityisesti on pyritty edistämään kansallisen metsäohjelman valmistelua ja toimeenpanoa sekä toimittu yhteistyössä Metsäalan tulevaisuusfoorumin kanssa.

Arviointeja ja ansioita

Metsäakatemiaan osallistuneiden päättäjien määrän kasvaessa yhteydenpito kurssilaisiin oli kasvava haaste. Kun lisäksi metsäalan oma aktiivisuus Metsäakatemian päättäjäverkostojen hyödyntämisessä lisääntyi, toteutettiin vuonna 2001 Metsäakatemian toiminnan ja vaikuttavuuden sisäinen evaluointi ja kehittämiselvitys.

Metsäakatemian merkitys yhteiskunnallisen toimijana näyttäytyy selvityksessä hyvin monipuolisena. Se voidaankin tiivistää 1) tiedontason nostajaksi, 2) kiinnostuksen herättäjäksi ja alan imagon kohentajaksi, 3) verkottumisen edistäjäksi 4) näkemysten avartajaksi ja 4) metsäalan viestinviejäksi ja vaikuttajaksi.

Tulosten mukaan metsäalalla toimivat osanottajat kokivat Metsäakatemian edistäneen etenkin kansallista metsäpolitiikkaa, metsätalouden rahoitusta sekä puun arvostusta. Metsäalan ulkopuolella toimivat osanottajat korostivat enem-

män Metsäakatemia vaikuttamista metsäalan imagon kohenemiseen ja alan yhteiskunnallisen merkityksen tiedostamiseen sekä metsä- ja suojelukeskustelun monipuolistumiseen.

Metsäakatemia strategisten tavoitteiden saavuttamista arvioitiin syksyllä 2006 valmistuneessa toiminnan vaikuttavuuden ulkoisessa arvioinnissa. Toiminnan oletettiin olevan vaikuttavaa, jos kurssit lisäisivät osallistujien metsäsektoriin liittyvää kiinnostusta, kontakteja, tietoa sekä päätöksentekoa.

Ulla Kyttälän tulosten mukaan tavoitteiden toteutumiselle oli olemassa vahva pohja jo ennen kunkin kurssin alkua, sillä yleisin syy osallistua kurssille oli kiinnostus metsäasioita kohtaan. Odotuksissa ja niiden toteutumisessa ilmeni kuitenkin eroja metsäsektorin ja muiden osallistujien välillä.

Metsäalan edustajat toivoivat kurssien sisältöön perustiedon lisäämistä. Muut osanottajat päinvastoin kokivat, että kursseilla tarjottiin riittävästi perustietoa, jota myös pidettiin yhteiskunnallisesti merkittävänä. Kurssilla heidän käsityksensä metsäsektorin kestävästä toiminnasta muuttui paljon myönteisemmäksi, samoin käsitys metsäsektorin yhteiskunnallisuudesta merkityksestä nyt ja tulevaisuudessa. Lisäksi heidän luottamuksensa metsäsektoriin syveni.

Muut kuin metsäalaa edustavat osanottajat kuitenkin kokivat, etteivät voineet vaikuttaa kursseilla käytävään keskusteluun tai kehittää kontaktejaan yhtä paljon kuin metsäalan edustajat. Luultavasti tämä johtuu siitä, että keskusteluun vaikuttaminen oli metsäalan edustajille tärkeämpi tavoite kuin muille, mikä on saattanut heijastua kurssin keskusteluihin. Avointa keskusteluilmapiiriä ja verkottumismahdollisuuksia olisikin kursseilla edelleen kehitettävä.

Erityisesti Metsäakatemia onnistui osallistujien mielestä laajentamaan metsäkysymyksiin liittyviä näkökulmia. Silti sen toivottiin kehittyvän entistäkin moninäköalaisemmäksi, tulevaisuussuuntautuneemmaksi, ennakkoluu-

Päättäjien Metsäakatemia ensimmäisen kurssin avajaisten alla, 4.9.1996, Helsingin Sanomissa esitettiin oheinen näkemys ”Sikariportaan Metsäakatemiasta”.

lottomammaksi ja kriittisemmäksi. Tulokset osoittavatkin, että kapea-alainen, lyhytjänteinen ja yksisuuntainen viestintä ei voi jatkossakaan olla Metsäakatemia toimintatapa.

Metsäakatemia ei ole onnistunut vain parantamaan metsäsektorin mainetta ja kasvattamaan luottamusta sen toimintaan, vaan se on myös luonut ja syventänyt verkostoja metsäsektorin ja muun yhteiskunnan välillä. Yhdessä ne lisäävät metsään perustuvien tuotteiden ja palvelujen yhteiskunnallista kysyntää ja vahvistavat metsäsektorin toiminnan yhteiskunnallista hyväksytävyyttä. Metsäakatemia on siis onnistunut luomaan tavoitteilemaansa sosiaalista pääomaa.

Eräs mittari Metsäakatemia tavoitteiden toteutumisesta on lukuisilta metsäsektorin edustajilta saatu myönteinen palaute toiminnan tarpeellisuudesta. Esimerkiksi Metsänhoitajaliitto myönsi syksyllä 1997 Suomen Metsäyhdistykselle Päättäjien Metsäakatemia käynnistämisestä Vuoden metsäteko -palkinnon. Samaan aikaan Suomen Metsäyhdistykselle myönnettiin Tapi on kultainen ansiomerkki, jota niin ikään perusteltiin mm. Metsäakatemia käynnistämällä. Vuonna 2005 Puumies-lehti palkitsi Metsäakatemia 12. Tiedottamisen palkinnolla.

Niin ikään Metsäakatemia neuvottelukunnan puheenjohtaja Raimo Sailakselle on myönnetty useita metsäalan tunnustuspalkintoja poikkeuksellisen merkittävästä metsäsektorin eteen tehdystä työstä. Näistä tuorein on syksyllä 2006 myönnetty Vuoden Metsäteko -palkinto.

Kivinen tie kansainvälisyyteen

Vuonna 1999 Metsäyhdistys teki aloitteen Metsäakatemia-konseptin mukaisen toiminnan käynnistämisestä Euroopan tasolla tarjoutumalla isännöimään ensimmäisen kurssin Suomessa tai tarjoamalla asiantuntemustaan käyttöön ensimmäisen tilaisuuden järjestämiseksi esim. Saksassa tai Ranskassa.

Hanke hyväksyttiin osaksi FAO:n Euroopan Metsätaloustieteiden ja ECE:n Puutavarakomitean yhteisen metsäviestinnän asiantuntijatiimin (FAO/ECE Forest Communicators Network) toimintasuunnitelmaa ja sai nimekseen European Forums for Forest and Society.

Hanke ei kuitenkaan edennyt toivotulla tavalla metsäteollisuuden eri tahojen varauksellisen suhtautumisen vuoksi. Kun hankkeen ympärille ei saatu koottua tarvittavaa kolmen maan konsortiota, hanke raukesi vuonna 2002.

Metsäakatemia on vuodesta 1998 alkaen järjestänyt kurssin käyneille yhteensä 16 eri muotoista jatkotilaisuutta. Metsäakateemikot ovat kokoontuneet jatko-seminaareissa, valtakunnallisilla Metsäpäivillä, yhteistyöretkeilyillä sekä ajankohtaisbrunseilla.

EU:n itälaajeneminen vuonna 2004 tarjosi oivallisen mahdollisuuden uudelleen eurooppalaiseen verkottumiseen. Maa- ja metsätalousministeriön tuella käynnistettiin hanke uusien EU-maiden keskeisten metsävaikuttajien kutsumiseksi Suomeen keskustelemaan ja vaihtamaan kokemuksia suomalaisten metsäalan päättäjien kanssa. Päättäjien Metsäakatemiaa myötäilevää toimintamallia soveltaen toteutettiin vuosina 2003–04 neljä kansainvälistä Forest Academy Finland -kurssia, joihin osallistui yhteensä 118 metsävaikuttajaa 15 eri maasta. Sen kautta on voitu tukea EU:n laajenemismaiden metsäsektorien kehittämistä kansainvälisten sitoumustemme, kuten Wienin metsäministerikongressin, hengessä.

Tulevaisuuden tuomaa

Metsäakatemia lähestyessä kymmenettä toimintavuottaan sen neuvottelukunnassa toteutettiin strategiaprozessi tulevien linjausten tueksi. Keväällä 2005 tehtiin seuraavat linjaukset.

Metsäakatemia kurssit ovat erinomaisessa maineessa ja niillä jatkuvasti voimakas kysyntä eri alojen yhteiskunnallisten vaikuttajien parissa. Niitä toivotaan jatkettavaksi ilman rakenteellisia muutostarpeita. Toimintaa kuitenkin uudistetaan jatkuvan kehittämisen periaatteella, etenkin ottaen huomioon vuoden 2006 vaikut-

tavuusarvioinnin tulokset.

Myös Metsäakatemia kansainvälisen toiminnan – Forest Academyn – kehittämistä pidettiin tärkeänä tulevaisuuden suuntana. Forest Academy Finland –toimintaa kohtaan osoitetun kiinnostuksen johdosta alettiin suunnitella toimintamallin lanseerausta muihin Euroopan maihin. Jo aiemmin Metsäakatemia oli konsultoinut mm. Ruotsin (2000) sekä Sveitsin (2001) metsähallitusta Metsäakatemia-tyyppisen toimintansa käynnistämisestä näissä maissa. Nyt toimeen tartuttiin määrätietoisemmin.

Vuonna 2005 Metsäakatemia tuotteisti toimintamallinsa franchising-periaatteella kansainvälistä vientiä varten. Metsäakatemia täytässä 10 vuotta Forest Academy -viestintäohjelman kansainvälinen markkinointi on käynnistymässä. Osana konseptin markkinointia Metsäakatemia toimintamallia sovelletaan syksyllä 2006 Suomen EU-puheenjohtajuuskauden aikana järjestettävässä ”Renewable Resources – Sustainable Future” -seminaarissa.

Kolmas kehittämissuunta on yhteydenpito Metsäakatemia kurssin käyneisiin. Jo ensimmäisten kurssien osanottajien toivomuksesta vuonna 1998 ryhdyttiin järjestämään kurssin käyneille jatko-seminaareja. Vuonna 2002 käynnistettiin uusina toimintamuotoina Metsäakatemia Metsäpäivillä -tilaisuus, yhdessä muiden

metsäorganisaatioiden kanssa järjestettävät retkeilyt sekä ajankohtaisista teemoista pidettävät keskustelutilaisuudet, Metsäakatemia-brunssit.

Jatkotilaisuuksia kehitetään valmistelemalla uutta toimintamallia, jossa jatkotilaisuuksien painopistettä suunnataan metsäalaa käsittävää tiedonvälityksestä yhä enemmän yhteiskunnan eri alueilla työskentelevien osanottajien monialaista osaamista ja näkemystä hyödyntävään suuntaan. Metsäalan keskeisiin kehittämisteemoihin pureutuvasta, aihekohtaisesta työpajatoiminnasta tehtiinkin Metsäakatemiassa esiselvitys syksyllä 2005. Ensimmäisen työpajan aihetta pohjustetaan parhaillaan.

Haaveita ihmisestä

Tässä julkaisussa on esitetty lukuisten vaikuttajien henkilökohtaisia unelmia metsäsektorin tulevaisuudesta vuonna 2015. Haluamme myös lyhyesti esittää oman unelmamme metsäalan yhteiskuntasuhteista vuonna 2015:

Kestävän kehityksen tavoite ohjaa merkittävästi politiikan valintoja, uusiutuvien luonnonvarojen hyväksi. Yhteistyö eri luonnonvara-alojen kanssa on lisääntynyt sekä Suomessa että kansainvälisesti.

Osana valtionhallinnon rationalisointia ja uudelleenorganisointia Suomeen on perustettu luonnonvaraministeriö, jota johtaa itsestään selvästi suurimman ja yhteiskunnallisesti merkittävimmän luonnonvaran – metsän – asiantuntija. Metsäasiat kiinnostavatkin laajasti, sillä menestyvä, kansainvälinen kestävän kehityksen ala tarjoaa myös sosiologeille, psykologeille ja kemisteille huippumielenkiintoisia työpaikkoja.

Suomalainen yhteiskuntasuhteiden osaaminen on arvostettua ja metsien häviämisen sekä luonnonvarojen kestävän käytön haasteisiin paneudutaan eri puolilla maailmaa Metsäakatemiasta kopioidulla toimintamallilla. Suomen metsäsektorin asiantuntijat ovat arvostettuja vaikuttajia myös YK:n alaisuuteen perustetussa kansainvälisessä luonnonvarapaneelissa.

Metsädialogin tarve ja mahdollisuudet maailmalla

Tärkeä resurssi, kasvavat paineet

Lähes neljännesmiljardi ihmistä asuu tropiikin metsissä tai niiden läheisyydessä. Heidän hyvinvointinsa riippuu näistä metsistä. Ne tarjoavat rakennusmateriaaleja, ruokaa, maata viljelyksiä varten sekä tyydyttävät monia muitakin tarpeita. Kaksi miljardia ihmistä – kolmannes maailman väestöstä – käyttää polttopuuta ja puuhiiltä, joita saadaan pääosin metsistä. Kahden miljardin ihmisen terveydenhoito perustuu perinteisiin lääkeaineisiin, joista monet ovat peräisin metsistä.

Kehitysmaissa metsistä riippuvaisilla ihmisillä ei yleensä ole poliittista painoarvoa. Heidät nähdään taloudellisesti marginaalisena ryhmänä ja he kuuluvat maailman köyhimpiin. Metsäekosysteemit sekä niiden kestävä käyttö tarjoavat kuitenkin monille kehitysmaiden ihmisille mittavia mahdollisuuksia taloudellisesti elinvoimaisen maaseudun sekä metsäperustaisen liiketoiminnan kehittämiseen – mikäli meillä on riittävästi kärsivällisyyttä sekä taitoa tehdä se oikein.

Metsäekosysteemeihin kohdistuu monenlaisia sosiaalisia, taloudellisia sekä ilmastomuutoksesta aiheutuvia paineita. Jotta metsät voisivat säilyä elinvoimaisina, on ymmärrettävää millaisten ekologisten ja sosiaalisten järjestelmien vuorovaikutuksesta erityyppiset maankäytötävät syntyvät. Usein joudutaan tekemään myönnytyksiä sen suhteen, mikä on globaalisti optimaalista ja paikallisesti toivottavaa.

Esimerkiksi laajojen, suojelukeskustelun ”polttopisteessä” olevien alueiden suojelu voi saada kansainvälisessä suojelupolitiikan agendalla korkean prioriteetin, vaikka se sopisi huonosti yhteen paikallisten ihmisten toimeentulotarpeiden kanssa. Miten erilaisten ryhmien tavoitteita voidaan siis sovittaa yhteen? Mitä haasteita kohtaamme tulevaisuudessa?

Päätösvalta hajautuu

Lähes jokainen kehitysmaa soveltaa päätösvaltaa hajauttavaa politiikkaa ohjatakseen luonnonvarojensa hoitoa ja käyttöä. Siihen sisältyvä logiikka on verrattain yksinkertainen: siirtämällä vastuun luonnonvarojen, kuten metsän, hoidosta paikallishallinnolle ja -yhteisöille keskushallinto pyrkii leikkaamaan kustannuksiin. Metsistä saatavien hyötyjen ja palvelujen ajatellaan näin olevan paremmin paikallistahojen saatavilla. Samalla oletetaan heidän sananvaltansa lisääntyvän tarvitsemiensa luonnonvarojen käytössä. Paikallistahojen mukanaolon pitäisi tarkoittaa, että metsät hoidetaan entistä paremmin. Hoidetaanhan niitä juuri niiden ihmisten toimesta, jotka ovat lähinnä metsiä ja joilla on suurin intressi niiden säilymiseen.

Tämä on siis teoriaa. Käytännössä päätösvalan hajauttaminen ei kuitenkaan ole onnistunut täyttämään siihen kohdistettuja odotuksia. Tuoreen CIFORissa tehdyn tutkimuksen mukaan eräissä tapauksissa Aasiassa paikallinen metsähallinto edistääkin omia puuntuo-

tannon ja metsien suojelun intressejään paikallisyhteisöjen etujen vastaisesti. Toisissa tapauksissa hajauttamispolitiikka on sen sijaan johtanut metsäalan kasvuun, kun metsähallinto on suhtautunut myönteisesti paikallisiin tarpeisiin. Näin on käynyt siitäkin huolimatta, että hajauttamispolitiikan epätasaisesti jakautuviin vahingollisiin vaikutuksiin on kiinnitetty vain vähän huomiota.

Miksi yhtäällä on epäonnistuttu, mutta toisaalla menestytty? Viime kädessä hajauttamispolitiikan menestystä rajoittaa eri intressitahojen kyky ja tahto neuvotella ja sopia yhdessä metsien hoitoon ja käyttöön liittyvistä asioista. Näitä ovat mm. pitkän tähtäyksen kehitystavoitteet, keinot niiden saavuttamiseksi sekä metsän tuotteista ja palveluista saatavien hyötyjen jako.

Metsäekosysteemit tuottavat perustavaa laatua olevia ympäristöpalveluja maapallon elämää ylläpitäville järjestelmille. Niiden arvoa ei ole riittävästi ymmärretty ennen kuin niiden väheneminen tai häiriöt niiden toiminnassa ovat käyneet ilmeiseksi. Kun ihmisten luonnon-ekosysteemeihin kohdistamat paineet kasvavat, niiden perinteisesti maksutta tarjoamat palvelut – puhdas vesi, biodiversiteetti, jne. – käyvät niukoiksi. Tällöin erilaiset ohjelmat haittojen korvaamiseksi todennäköisesti yleistyvät. Jos yhteiskunta haluaa säilyttää metsät ja ylläpitää niiden tarjoamia ympäristöpalveluja, on kehitettävä tapoja, joilla yhteiskunnan toimista

"It's too late to form a network when you need one" oli toiminnan mottona vuosina 2003–04, kun Suomen Metsäyhdistys järjesti neljä kansainvälistä Forest Academy Finland -kursssia. Kursseilla sovellettiin Metsäakatemia toimintamallia ja ne suunnattiin etenkin EU:n laajenemismaiden metsävaikuttajille. Tarkoituksena oli vahvistaa kontakteja tuleviin jäsenmaihiin ja edistää yhteisymmärrystä Euroopan metsäkysymyksistä. Saadun myönteisen palautteen johdosta Metsäakatemia viestintäkonsepti on sittemmin tuoteistettu vientiä varten.

aiheutuvat tulonmenetykset voidaan korvata maanomistajille. Meidän on myös harkittava laajojen alueiden, kuten vedenjakaja- ja maisema-alueiden, hoitamista kokonaisuuksina, pikemminkin kuin erilaisten metsänomistajien pienten palstojen hoitamista toisistaan riippumatta.

Monitavoitteisuus edellyttää dialogia

Kaksi edellä kuvattua kehitystä – luonnonvarojen käyttöä ohjaavan politiikan hajauttaminen sekä metsien yhteiskunnalle tarjoamien erilaisten tuotteiden ja palvelujen merkityksen kasvu – johtavat todennäköisimmin uuteen paradigmaan metsätaloudessa: monitavoitteinen metsätalous ja maisemakokonaisuuksien hoitaminen monipuolisten tuotteiden ja ympäristöpalvelujen turvaamiseksi.

Kehitysmaissa on monia tilanteita, joissa on tarpeen vahvistaa dialogia metsistä sekä niiden tarjoamista tuotteista ja palveluista niin eri intressitahojen kuin eri yhteiskuntasektoreidenkin kesken. Näitä esiintyy esimerkiksi, kun selvitetään:

- paikallisyhteisöjen oikeuksia suurten metsäyritysten konsessiohakkuualueilta tai plantaasiviljelmiltä saataviin metsän tuotteisiin ja palveluihin sekä niistä saatavien hyötyjen jakoa;
- miten laittomia hakkuita voidaan torjua valtion metsähallinnon, paikallishallinnon ja -yhteisöjen sekä metsänomistajien toimesta;
- vesivarojen käyttöön ja vedenlaatuun liittyviä kysymyksiä jokien yläjuoksulla sijaitsevien metsänomistajien ja muiden yhteisöjen sekä jokien alajuoksulla sijait-

sevien maanviljelys- tai urbaaniyhteisöjen kesken;

- millaisia pelisääntöjä tarvitaan suojelukeskustelun "polttopisteessä" olevilla alueilla, tai miten yhteistyötä voidaan kehittää kansainvälisten suojelujärjestöjen sekä paikallistahojen kesken; sekä
- kansainvälisten ympäristösopimusten tarpeita ja vaatimuksia, kun se mitä tarvitaan ilmastomuutoksen hidastamiseksi ei välttämättä ole eduksi metsien monimuotoisuuden suojelulle.

Nämä esimerkit kuvastavat edessämme olevan haasteen laajuutta ja syvyyttä: useat eri tahot ovat kiinnostuneita kehitysmaiden metsistä ja haluavat vaikuttaa niiden hoitoon, käyttöön ja suojeluun. Tarvitaan erilaisten tarpeiden ja tavoitteiden yhteensovittamista eri toimijoiden kesken niin paikallisesti, kansallisesti kuin kansainvälisesti. Ja tätä tarvitaan metsien kaikkien tuotteiden ja palvelujen osalta, maisemamittakaavassa.

Mallia Metsäakatemiasta

Kuvatussa tilanteessa sosiaalisen pääoman ja sen kehittämisen merkitys korostuu. Taitojen ohella tarvitaan käytännön työkaluja, joilla eri aloilla toimivat erilaiset intressitahot saadaan osallistumaan yhteisiin neuvotteluihin.

Suomessa kehitetty Päätäjien Metsäakatemia toimintamalli on erinomainen esimerkki lähestymistavasta, jollaista tarvittaisiin kiireesti muuallakin maailmassa, jotta pystyisimme vastaamaan niihin haasteisiin, joita metsien hoito ja käyttö tulevia sukupolvia varten asettaa.

Voisimme edistää Metsäakatemiaa tyypistä lähestymistapaa osana työkaluvalikoimaa, jota käytetään erilaisissa kansainvälisissä, metsiä koskeissa neuvotteluissa, kuten YK:n metsäfoorumissa sekä ilmastomuutokseen, biodiversiteettiin ja aavikoitumiseen liittyvissä kansainvälisissä ympäristösopimuksissa.

Liitteet:

Toiminta ja toimijat

Kunkin kurssin sisältö on suunniteltu ja toteutettu läheisessä yhteistyössä sekä valtakunnallisten että kohdealueiden keskeisten toimijoiden kanssa.

Tähän mennessä järjestetyn 21 kurssin aikana kurssilaiset ovat saaneet ajankoh- taista tietoa ja eläviä kokemuksia yli 400 alustajalta ja kohde-esittelijältä. He ovat edustaneet monipuolisesti mm. tutkimus- ta, hallintoa, yrityksiä, politiikkaa ja jär- jestöjä. Kurssien aikana osanottajat ovat kuulleet yhtä lailla päättäjiä, asiantuntijoi- ta, yrittäjiä, käytännön ammattilaisia kuin metsänomistajiaakin.

Kurssien maastojaksojen suunnittelu- ryhmien työhön on kymmenen vuoden aikana osallistunut antaumuksella yli 100 asiantuntijaa metsäkeskuksista, Metsä- hallituksesta, metsäteollisuusyrityksistä, metsänhoitoyhdistyksistä ja metsänomis- tajien liitoista, Metsäntutkimuslaitoksesta, Metsätalouden kehittämiskeskus Tapios- ta, ympäristökeskuksista, luonnonsuoje- lupiireistä, kunnista ja maakuntaliitoista, yliopistoista, korkeakouluista, osaamis- keskuksista ja ammatti-instituuteista sekä yhteistoimintaverkostoista ja ammattijär- jestöistä.

Metsäakatemia kiittää lämpimästi kaik- kia yhteistyötahojaan.

Kurssit

Päättäjien 1. Metsäakatemia
25.–26.9.1996 Majvik, Kirkkonummi
23.–25.10.1996, Pohjois-Karjala

Päättäjien 2. Metsäakatemia
22.–23.1.1997 Majvik, Kirkkonummi
12.–14.2.1997, Pirkanmaa

Päättäjien 3. Metsäakatemia
5.5.1997 Majvik, Kirkkonummi
28.–30.5.1997, Länsi-Uusimaa

Päättäjien 4. Metsäakatemia
15.9.1997 Majvik, Kirkkonummi
1.–3.10.1997, Kainuu

Päättäjien 5. Metsäakatemia
27.4.1998 Majvik, Kirkkonummi
13.–15.5.1998, Etelä-Savo

Päättäjien 6. Metsäakatemia
21.9.1998 Majvik, Kirkkonummi
7.–9.10.1998, Satakunta

Päättäjien 7. Metsäakatemia
5.5.1999 Majvik, Kirkkonummi
19.–21.5.1999, Keski-Suomi

Päättäjien 8. Metsäakatemia
15.9.1999, Hämeenkylä, Vantaa
29.9.–1.10.1999, Etelä-Karjala

Päättäjien 9. Metsäakatemia
29.5.2000, Majvik, Kirkkonummi
7.–9.6.2000, Keski-Pohjanmaa

Päättäjien 10. Metsäakatemia
20.9.2000, Majvik, Kirkkonummi
27.–29.9.2000, Lappi

Päättäjien 11. Metsäakatemia
7.5.2001, Majvik, Kirkkonummi
16.–18.5.2001, Päijät-Häme

Päättäjien 12. Metsäakatemia
3.10.2001, Majvik, Kirkkonummi
17.–19.10.2001, Pohjois-Pohjanmaa

Päättäjien 13. Metsäakatemia
15.5.2002, Majvik, Kirkkonummi
22.–24.5.2002, Pohjois-Karjala

Päättäjien 14. Metsäakatemia
23.9.2002, Majvik, Kirkkonummi
2.–4.10.2002, Pirkanmaa

Päättäjien 15. Metsäakatemia
28.4.2003, Majvik, Kirkkonummi
7.–9.5.2003, Pohjois-Savo

Päättäjien 16. Metsäakatemia
6.10.2003, Majvik, Kirkkonummi
15.–17.10.2003, Kymenlaakso

Päättäjien 17. Metsäakatemia
28.4.2004, Unitas Kongressikeskus,
Helsinki
12.–14.5.2004, Etelä-Pohjanmaa

Päättäjien 18. Metsäakatemia
22.9.2004, Majvik, Kirkkonummi
6.–8.10.2004, Etelä-Savo

Päättäjien 19. Metsäakatemia
27.4.2005, Majvik, Kirkkonummi
11.–13.5.2005, Kainuu

Päättäjien 20. Metsäakatemia
21.9.2005, Majvik, Kirkkonummi
5.–7.10.2005, Keski-Suomi

Päättäjien 21. Metsäakatemia
8.5.2006, Majvik, Kirkkonummi
17.–19.5.2006, Etelä-Karjala

Jatkotilaisuudet

Metsäakatemian 1. Jatkoseminaari
23.2.1998, Helsinki

Metsäakatemian 2. Jatkoseminaari
1.2.1999, Helsinki

Metsäakatemian 3. Jatkoseminaari
14.2.2000, Helsinki

Metsäakatemian 4. Jatkoseminaari
9.3.2001, Helsinki

Metsäakatemia Metsäpäivillä 1
- Venäjän kehitysnäkymät ja kansainvälinen
metsäpolitiikka
18.3.2002, Helsinki

Metsäakatemia Metsäpäivillä 2
- Energiapolitiikan tuulet ja ilmastonmuutos
31.3.2003, Helsinki

Metsäakatemia Metsäpäivillä 3
- Metsäelinkeinot tulevaisuuden työnjaossa
29.3.2004, Helsinki

Metsäakatemia Metsäpäivillä 4
- Suomen menestyksen eväät ja
puutuoteteollisuuden menestystekijät
14.3.2005, Lahti

Metsäakatemian yhteistyöretkeily 1
Metsäakatemia – Finnforest Oyj
- Puutuoteteollisuuden kansainväliset
yhteyshenkilöt
31.10.2002, Lohja ja Kirkniemi

JÄRJESTÄJÄT JA TAUSTATAHOT 1996–2006

Metsäakatemia yhteistyöretkeily 2

Metsäakatemia – Metsähallitus

- Luonnon monimuotoisuutta hoidetaan monipuolisesti

5.6.2003, Liesjärven kansallispuisto

Metsäakatemia yhteistyöretkeily 3

Metsäakatemia – Metsähallitus – Pölkky Oyj

- Riittääkö elinvoimaa pohjoisen aluetaloudelle?

10.-11.3.2004, Kuusamo

Metsäakatemia yhteistyöretkeily 4

Metsäakatemia – UPM Kymmene Oyj

- Vastuullinen puunhankinta

7.6.2005, Kuusankoski, Repovesi ja Verla

Metsäakatemia-brunssi 1

- YK:n metsäfoorumin näkymät

Johannesburgin jälkeen

12.9.2002, Helsinki

Metsäakatemia-brunssi 2

- Laittomat hakkuut ja metsän hävitys

- pelastaako mikään trooppisia metsiä

17.9.2003, Helsinki

Metsäakatemia-brunssi 3

- Kestävä paperiasiakkuus

29.9.2004, Helsinki

Metsäakatemia-brunssi 4

- Polttopisteessä: Energia ja ilmasto

22.11.2005, Helsinki

Päätäjien Metsäakatemia neuvottelukunta

Sailas Raimo, valtiosihteeri (neuvottelukunnan pj.)	Valtiovarainministeriö	12.4.1996 –
Brunila Anne, toimitusjohtaja	Metsäteollisuus ry.	1.1.2006 –
Hautojärvi Sirkka, kansliapäällikkö	Ympäristöministeriö	12.4.1996 –
Hornborg Mikael, puheenjohtaja	MTK	5.6.2006 –
Juslin Heikki, puheenjohtaja	Suomen Metsäyhdistys ry.	20.3.1998 –
Mäenpää Mikko, puheenjohtaja	STTK	30.3.2000 –
Ruokanen Tapani, päätoimittaja	Suomen Kuvalehti	12.4.1996 –
Tanninen Timo, pääsihteeri	WWF Suomi	15.3.2004 –
Tanskanen Antti, pääjohtaja	Osuuspankkikeskus	12.12.2000 –
Vaitinen Jarmo, kansliapäällikkö	Maa- ja metsätalousministeriö	30.3.2000 –
Helle Timo, puheenjohtaja	Suomen luonnonsuojeluliitto	12.4.1996 – 12.2.2001
Härmälä Esa, puheenjohtaja	MTK	12.4.1996 – 5.6.2006
Korhonen Matti, pankinjohtaja	Suomen Pankki	12.4.1996 – 30.3.2000
Poranen Timo, toimitusjohtaja	Metsäteollisuus ry.	20.3.1998 – 31.12.2006
Reunala Aarne, puheenjohtaja	Suomen Metsäyhdistys ry.	12.4.1996 – 30.3.2000
Swanlung Esa, puheenjohtaja	STTK	12.4.1996 – 30.3.2000
Uronen Reino, kansliapäällikkö	Maa- ja metsätalousministeriö	12.4.1996 – 30.3.2000

Päätäjien Metsäakatemia henkilöstö

Hellström Eeva, johtaja	(kurssit 2–)	Jalaskoski Teija, kurssiassistentti	(kurssit 8–9)
Etelämaa Tarja, projektisihteeri	(kurssit 1–)	Yli-Ruka Essi, kurssiassistentti	(kurssit 9–12, 15–17)
Hyttinen Pentti, johtaja	(kurssi 1)	Marin Outi, kurssiassistentti	(kurssit 13–14)
Roiko-Jokela Pentti, projektipäällikkö	(kurssit 9–10)	Turunen Katja, kurssiassistentti	(kurssit 17–21)
Hytönen Leena, projektipäällikkö	(kurssit 16–20)	Kaltula Anu, kurssiassistentti	(kurssi 21)
Leppänen Jussi, kurssiassistentti	(kurssit 1–2)	Lehto Kristiina, kurssi sihteeri	(kurssit 17–18)
Hamunen Heikki, kurssiassistentti	(kurssit 1, 3–4)		
Norjama Nina, kurssiassistentti	(kurssit 5–6)		
Puonti Elina, kurssiassistentti	(kurssit 7–8)		

JUHLAJULKAISUN TUKIJAT

Maa- ja metsätalousministeriö
Metsämiesten Säätiö
Suomen Metsäsäätiö

John Deere Forestry Oy
Kemira GrowHow Oy
Komatsu Forest Oy
Oy Metsä-Botnia Ab
Metsähallitus
Metsäliitto Osuuskunta
Metsäteollisuus ry.
MTK

Biowatti Oy
Etelä-Karjalan liitto
Etelä-Savon maakuntaliitto
Euroopan metsäinstituutti, EFI
Hämeenlinnan kaupunki
Kainuun liitto
Kainuun Sanomat
Kauppalehti Oy
Kemianteollisuus ry.
Oy Keskuslaboratorio Ab (KCL)
Koneyrittäjien liitto ry.
Kuhmo Oy
Kymenlaakson liitto
Lapin liitto
Lappset Group Oy
Maanmittauslaitos
Matkailun edistämiskeskus MEK
METO- Metsäalan Asiantuntijat ry.
Metso Oy
Metsäkeskukset
Metsäkustannus Oy
Metsänhoitajaliitto ry.
Metsäntutkimuslaitos
Metsätalouden kehittämiskeskus TAPIO

Nordea Pankki Suomi Oy
Osuuspankkikeskus
Ponsse Oy
Sampo Pankki Oy
Stora Enso Oy
UPM-Kymmene Oy
Metsä Vapo Oy

Motiva Oy
MTV Oy
Opetushallitus
Pirkanmaan liitto
Pohjois-Karjalan maakuntaliitto
Puu- ja erityisalojen liitto
Puumiesten Liitto
Pölkky Oy
Rakennusteollisuus RT ry.
Rakennustietosäätiö
Sako Oy
Savcor Indufor Oy
Suomen kuljetus ja logistiikka SKAL ry.
Suomen Sahat ry.
Taloudellinen Tiedotustoimisto
Taloussanomien Oy
Teknologiaeteollisuus ry.
Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry.
Turun Sanomat
Työtehoseura ry.
Veronmaksajain keskusliitto ry.
Ympäristöministeriö

MIKSI PÄÄTTÄJILLE METSÄAKATEMIA?

Metsäakatemia on yhteiskunnan eri sektoreiden päättäjille suunnattu metsäaiheinen kutsukurssi ja keskustelufoorumi.

Metsäakatemian kurssit tarjoavat kohtaamispaikan, jossa eri alojen vaikuttajilla on mahdollista saada tietoa, luoda kontakteja sekä muodostaa monipuolinen näkemys metsien ja metsään perustuvan hyvinvoinnin tilasta, haasteista ja mahdollisuuksista. Vastavuoroisesti metsäsektori odottaa saavansa muiden alojen päättäjiltä tietoa ja vaikutteita toimintaympäristönsä muutoksesta ja keskeisistä yhteiskunnallisista kehityshaasteista.

Metsäakatemian kursseille kutsutaan keskeiset poliitikot ja virkamiehet, liike-elämän ja etujärjestöjen johto sekä tieteen, taiteen, kansalaisjärjestöjen ja tiedotusvälineiden edustajia; kerrallaan noin 30 osanottajaa. Osanottajat vaihtuvat kurssittain.

Kukin Metsäakatemian kurssi on nelipäiväinen, koostuen pääkaupunkiseudulla järjestettävästä seminaarijaksosta ja retkeilynä toteutettavasta maastojaksosta. Lisäksi Metsäakatemia järjestää kurssin käyneille erimuotoisia jatkotilaisuuksia.

Päättäjien Metsäakatemia toimii Suomen Metsäsäätiön sekä maa- ja metsätalousministeriön tuella. Toiminnasta vastaa Suomen Metsäyhdistys.

Lisätietoja: www.smy.fi/pma

www.smy.fi/pma